

DIENOS KLAUSIMAI IR DARŠIS TAS

Washington, D. C., liepos mėn. 17 d.—"Elta" iš Kau-
no pranešė, kad didvyriškieji
lakūnai Darius ir Girėnas 12:30
šianakt nukrito netoli Soldino
(Vokietijoje) miške. Lėktuvus nu-
laužė medžius ir susmigo žemėn.
Abudu lakūnai užsimušė. Lietuvoje
paskelbtas tautos gedulas. Jų kūnai
parvežami ir laidojami Lietuvos
Valstybės lėšomis. Lietuvos Pasiuntinybė
Washington

Lietuvių Diena Pasaulinėj Parodoj
Chicagoj praėjo dideliu pasisekimu.
Koncėrtas ir prakalbos Hall of Science
aikštėj sutraukė tūkstantines minias.
Plačiau apie iškilmes paduosim kitam
"Garso" numery.

Šią savaitę keturi pietiniai
steitai balsuoja prohibicijos reikalui:
Alabama ir Arkansas — liepos 18-tą,
Tennessee — liepos 20-tą ir Oregon —
liepos 21-mą. Sausieji turi "nodiejos,"
kad šie steitai pasilikis sausi, kaip jie
iki šiol kad buvo ir užkirs šlapiems
kelia atšaukt prohibiciją. Mat, 18-jo
Amendmento atšaukimui reikalinga 36
steitų pritarimas, o sausiams užtenka
surinkti 13-ką steitų ir apginti
priverstiną prohibiciją. Šlapijieji jau
turi 16 steitų, kurie pasisakė prieš
prohibiciją, o sausieji da neturi nei
vieno.

TYRINĖS DUONOS PABRANGIMA

Farmų administratoriai atsikreipė
į generalį valstybės gynyją Cummings
ragindami sudraust duonkepys ir
duonos pardavėjus, kurie pakelia
kainas. Jie esą elgiasi neteisėtai.
Valstybės gynybas užvedė
investigaciją ir žada šį reikalą
sutvarkyti, kad išnaudojimo nebūtų.
Grūdai ir kiti produktai, berods, nėra
pabrangę, kad duotų pagrindo
didinti duonos kainas. Duonos
pabrangimas skaudžiai paliečia
bedarbių mases ir tuos, kurie uždirba
mažas algas.

SAUGO PREZIDENTO GIMINIEČIUS

Slaptoji policija sustiprino apsaugą
Prez. Rooseveltui giminiečių. Stropiai
saugomi nuo galimų žmogvagių
pasikėsimų Mr. ir Mrs. James
Roosevelt 15-kos mėnesių dukrelė,
Prezidento anūkė; taip pat Mrs.
Anna Curtis Dall du vaikučiai ir
Elliot Roosevelt vaikūti.

Paskutiniu laiku žmogvagystės
nepaprastai paplito. Užgrobiami
pasiturintys arba šiaip jau
populiarūs asmenys už kuriuos
reikalaujama didelių išpirkimų.
Vyriausybė susirūpinus šios
raketos veikimu.

DA TOKIŲ ŠPŪSŲ IKSIOL NEBUVO

Kansas City, Kansas —
Liepos 16-tą C. W. Brenneisen
pranešė policijai, kad vagys
pavogę jo du namus su visais
įrengimais. Namai verti po \$800
kiekvienas.

New York. — Liepos 15-tą
Atlantike nuskendo laivas
"Cities Service Petrol." Kapitonas
F. L. Sears ir 34 jeulos tarnautojai
išgelbėjo du amerikoniški prekybiniai
laivai.

GARSAS

LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ SUSIVIENYMO AMERIKOJE ORGANAS

73 E. South St., Wilkes-Barre, Pa. Entered as Second Class Matter January 16, 1930, at Post Office at Wilkes-Barre, Pa., under Act of August 24, 1912

No. 29

KAINA 5 CENTAI

KETVIRTADIENIS, LIEPOS-JULY 20, 1933

VOL.-METAI XVII

DARIUS-GIRĖNAS UŽSIMUŠĖ

ITALŲ ARMADA ATSKRIDO Į PASAULINĘ PARODĄ, CHICAGOJ

Liepos 14-tą italų oro armada, susidedanti iš 24 orlaivių, vadovaujant jaunam oro ministeriui generolui Balbo, iš New Brunswick pasiekė Montreal, Canada. Vietos oficialai ir gyventojų minios iškilmingai sutiko.
Liepos 15-tą armada pasiekė paskutinę skridimo stotį — Pasaulinę Parodą Chicagoj. Čia lakūnus sutiko federalės vyriausybės, Illinois steito atstovai ir 75,000 minia. Prezidenta Rooseveltą atstovavo Harry S. New. Illinois gubernatorius savo kalboj armadą pavadino "oro užkariautojais," kiti vadino "oro Columbai" ir kitokiais komplimentais.
Armada padarė 6,100 mylių kelionę. Iš viso pakilo 25 orlaiviai su 100 lakūnų, bet Amsterdame, Holandijoje, vieną orlaivį ištiko nelaimė. Vienas iš lakūnų, Quintavalle, žuvo, 3 sužeisti. Visi kiti 24 orlaiviai ir 96 lakūnai sėkmingai atskrido iš Europos į Chicagoj. Tai pirma tokia masinė orlaivių kelionė per Atlantiką.

ŽMOGVAGYSTĖS PLINTA

Alton, Illinois. — Liepos 16-tą iš žmogvagių nelaisvės sugrįžo 77 metų amžiaus bankierius August Luer. Giminis sako, kad žmogvagiai išpirkimo negavė.
San Diego, Calif. — Liepos 16-tą žmogvagiai telefonu pareikalavę iš buvusio Meksikos prezidento Ortez Rubio \$50,000. Jei negaus pinigų žmogvagiai grąšina kerštu. Tai jau antras grąšinimas. Pirmą Rubio gavo liepos 7-tą.
Albany, N. Y. — John J. O'Connell iš Albany kol kas randasi žmogvagių nelaisvėj. Jį pagrobė liepos 7-tą.

A. A. KAN. KAZ. PAKALNISKIS—DĖDĖS ATANAZAS

Liepos 1 d. Žemaičiuose, Raudėnų miestelyje mirė vėl vienas senosios kartos atgimimo kovų veteranas a. a. kanauninkas Kazimieras Pakalniškis, plačiai visuomenei daugiausia pažįstamas Dėdės Atanazo vardu.
Kan. Kazimieras Pakalniškis — tikras žemaitis. Gimė 1866 m. vasario 11 d. Gelgaudiškio k. Salantu val. Telšių apskr. Gimnazijos mokslą ėjo Liepojoj. 1885 m. su penkių klasių pažymėjimu įstoja į Žemaičių kunigų seminariją Kaune. 1889 metais gauna kunigo šventimus. Vikaraujama Mosėdy, Akmenėj, Teneniuose ir Žvingiuose, kur netrukus skiriamas klebonu. Nuo 1916 m. klebonauja Raudėnuose.

Plunksnos darbą dirbti velionis pradėjo 1890 metais. Jo pirmieji rašiniai pasirodė "Apžvalgoje." Nuo to laiko iki pat pastarųjų dienų su kruopščiu darbotumu rašytojo ir publicisto darbas dirbo. Tai vienas gausiausių mūsų rašytojų. Vien jo apysakų susidarytų per dešimtį tomų. Jo apysakos gyvenimiškos, iš mūsų sodžiaus gyvenimo. Žinomiausios yra: "Obrusiteliai," "Kandidatas į kunigus," "Paveikslėliai iš sodos," "Samdininkai," "Kaip pasiklosi, taip išsimiegosi" ir kt.

Spaudos draudimo metu a. a. Kazimieras Pakalniškis daug rašė "Apžvalgoj," "Tėvynės Sar-

ge," "Žinyčioj." Spaudą atgavus, "Vienybėje," "Viltyje," "Rygos Garse," "Draugijoje," o nepriklausomoj Lietuvoj — "Ryte," "Šiauliety," "Mūsų Laikraštį," "Žemaičių Prietelių" ir kt. Daugiausia pasirašinėdavo Dėdės Atanazo slapyvardė, o be jos dar ir Jurgio Šermukšnėlio, Petru Zuikio, Tetule Ona, S. P. Z.

Amžiną atsilį duok Jo vėlei, Viešpatie!

OKLAHOMA TURĖS ALŲ

Oklahoma City, Oklahoma. — Liepos 12-tą Oklahoma steito piliečiai balsavo alaus klausimu. Už alų padavė 225,427 balsus, prieš alų — 130,709 balsus. Gubernatoriui W. H. Murray paskelbus alaus legaliskumą, į tris valandas laiko laisnių emėjai sumokėjo išdui \$56,250 taksais.

Eutaw, Alabama. — Liepos 13-tą, apsvirtus automobiliumi, žuvo George Katsanos, ristikas iš New York, kitas ristikas John Paul Jones iš Dallas, Texas, sunkiai sužeistas.

Chicago, Ill. — Liepos 14-tą, The International Harvester Co. paskelbė, kad savo darbininkams pakelia algas nuo 5 iki 10 procentų.

FACTOR'Ą PALEIDO

Chicago, Ill. — Liepos 13-tą žmogvagiai paleido iš nelaisvės milijonierių John Factor. Policija mano, kad Factor'o giminės žmogvagiams sumokėjo \$200,000.
Factor nelaisvėj išbuvo 12 dienų. Su juo elgėsi labai žiauriai ir dažnai jam kalbėjo apie mirtį, jei tik negaus išpirkimo. Factor sugrįžo ne tik suvargęs, bet ir paurisais nervais ir randasi daktarų priežiūroj.
Factor'ą pagrobė grįžtant jam iš vienos "rodauzės." Automobilį kartu buvo jo sūnus Jerome ir draugas Epstein. Išpradžių ginkluoti žmogvagiai isitėpė į savo automobilį Factor'ą ir Epsteiną, bet netrukus Epsteiną paleido. Mrs. Factor ir Mrs. Epstein kitu automobilium važiavo iš paskos ir matė užgrobimą. Bijodamos kriminalistų keršto, jos įvyki slėpė nuo policijos.
Factor pasakoja, kad žmogvagių grupėj galėjo būt apie 12 asmenų.

KANKINO DU DAKTARU

St. Paul, Minnesota. — Liepos 12-tą piktadariai kankino Dr. W. H. Hedberg, 34 m., ir Dr. E. G. Engberg, 44 m.
Dr. Hedbergą atrado pakelėj gulinčią smarkiai sumuštą, sukankintą ir su peršauta ausimi. Dr. Engbergą piktadariai primušė ir apmarinė hypodermu paguldė automobilį, kurį pastatė ant geležinkelio bėgių keturių mylių atstume nuo St. Paul. Išbėgėjęs traukinis automobilį nuvertė į šalį.

PRANCŪZŲ-AMERIKIEČIŲ "TILTAS" ISIRO

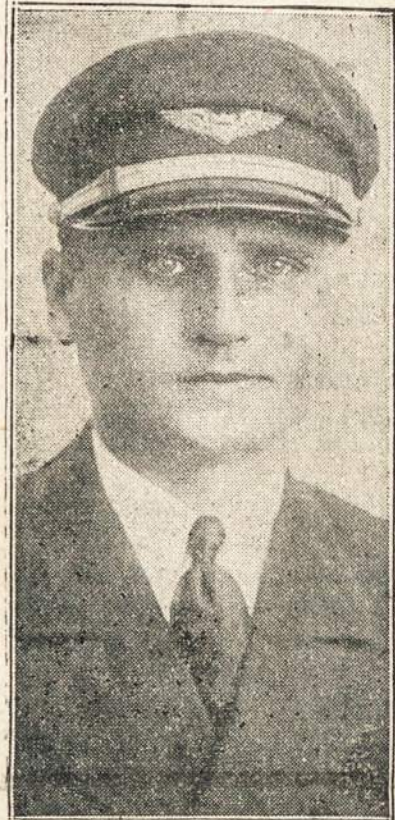
Parizius. — Liepos 12-tą amerikiečių ir prancūzų tiltas (bridge) žaidimas užsibaigė nesuipratimais ir piktumais. Amerikiečių grupėi vadovavo Ely Culbertson, o prancūzų — Pierre Ballenger. Amerikiečiai turėjo viršų. Bet 101 dalinime įvyko klaida, kuri viską sugadino. Keli šimtai publikos ginčų metu kėlė didelį triukšmą.

Pittsburgh, Pa. — Liepos 11-tą American Birdge ir McClintic kompanijos paskelbė pakėlimą algų, kas paliečia 2100 darbininkų. Iki šiol mažiausios algos buvo po 25 centus į valandą, ateity mokės 33 centus.

Middletown, Pa. — Liepos 13-tą pusė mailės nuo Middletport oro laivyno aikštės į obuoliu sodą nukrito orlaivis ir užsidegė. Lakūnas leitenantas R. M. Arington mirtinai sudegė.

NUSKRIDO 4,000 MYLIŲ, IKI KAUNO LIKO TIK 400 MYLIŲ

VIENA IŠ GARSIAUSIŲ KELIONIŲ

A. A. KAP. STEP. DARIUS A. A. LEIT. ST. GIRĖNAS

Soldin, Pomerania, Vokietija. — Pirmadienio rytą, liepos 17-tą, Kuhdamm girioj, penkių mylių atstumu nuo Soldin miesto, atrado užsimušusius lietuvių lakūnus kapitoną Steponą Darių ir leitenantą Stasį Girėną.

Orlaivis krito ar leidosi žemėn nepaprastu smarkumu. Atpaužė apie tuziną medžių. Vienas orlaivio sparnas atsirėmė į žemę, kitas į medį. Motorą rado atitrūkusi 10 pėdų iš vietos. Kai kurios orlaivio dalys buvo sumaltos ir išblaškytos iki 80 pėdų nuo savo vietų. Lakūnų kūnai smarkiai sumušti ir, matomai, mirtys buvo ūmios. Darių atrado orlaivio griuvėsiuose, o Girėną kiek toliau nuo griuvėsių su žemėn įmušta galva. Matyt, susitrenkus orlaivui jis iškrito lauk.

Soldin miestas randasi 75 mylios į šiaurę nuo Berlino, apie 400 mylių į Kauną.

Viso lakūnai nuskrido 4,000 mylių. Vietos gyventojai pasidalinę nuomonėmis kas link tikro katastrofos laiko. Vieni sako trenksmą girdėję 1 val. ryto, kiti 2-ą, da kiti — 3 ir net 5 val ryto. Investigatoriai nurodo, kad lakūnai yra mirę tarp 3 ir 5 val.ryto.

Sudužusį orlaivį ir žuvusius lakūnus pirmiausia pastebėjo kaimietės moterys girioj grybaujančios ir uogaujančios. Viena Associated Press korespondentui papasakojo, kaip ji pamėčius nepaprastą laužą priėjus arčiau pastebėjus negyva vyrą kone visiškai apnuogintą. Persigandus bėgo į kaimą ir pašaukė žandara.

Soldin randasi prie Neumark ir Pomeranijos provincijų sienos, prie ežero. Oras visą naktį buvęs negražus. Orlaivio gazolino tanką atrado visiškai tuščią. Manoma, kad lakūnai ieškoję vietos nusileist. Tamsioje mišką palaikė už žalią lygumą ir besileisdami atrado mirtį.

Aplink orlaivio griuvėsius buvo išsidraikiusių amerikoniškų papirosų, saldinių ir orandžių. Tai buvus lakūnų kelionėje maisto dalis. Kūnai kurį laiką gulėjo užsimušimo vietoj. Iš Berlino atvyko valdžios ir aviacijos autoritetai ištyrinėt įvyki.

Išgirdus apie katastrofą, Lietuvos vyriausybė paskelbė gedulą. Visoj šaly didelis susijaudinimas. Į Kauną sulaukiami pasižymėjusių lakūnų suplaukė daug žmonių iš artimų ir tolimų provincijų. Atvyko nuo Tauragės ir lakūnų giminės. Jų laukta dideliu prisirengimu. Bet sulaukta žuvusių kūnai.

Lietuvos vyriausybė įsakė savo legacijai Berline parūpinti grabus. Iš Soldin kūnai paimti į Stettiną, o iš čia orlaiviu pargabenti į Kauną.

Jie bus palaidoti valstybės lėšomis. Laidotuvės bus

L. R. K. S. A. IR DARBININKŲ REIKALAI

NAUJAS DVASIOS VADO PRANEŠIMAS

Nežiūrint atkartotinių prašymų ir prašymų, kai kurios kuopos po senovei siunčia sąrašus visų narių — atlikusių ir neatlikusių velyki- nei išpažintį.

Dvasios Vadui nei Centru, nereikalingi visų narių sąrašai. Tai tik bereikalingas kuopų valdyboms darbas. Svarbu surašyt ir prišyt Dvasios Vadui tik tuos narius, kurie nėra atlikę velykinės išpažinties (jei tokių esama).

Da kartą prašau kuopų valdybų ir gerb. dvasios vadų surašyt ir siųst tik neišpildžiusių krikščionies kataliko prievolių, kaip to reikalauja mūsų organizacijos konstitucija.

Kun. J. Kasakaitis, Vyriausias Dvasios Vadas

Pirmadienį, liepos 17-tą, Iždo Globėjai V. T. Kvietkauskas ir V. Miliauskas pradėjo tikrinti Centro, Iždininko ir "Garso" Administracijos knygas ir apyskaitas.

Neužilgo įvyks Pildomo Komiteto pusmetinis susirinkimas.

reto įdomumo ir iškilmingumo — su civilėm ir militarėm ceremonijom.

Lakūnų Dariaus ir Girėno transatlantinė kelionė nepaprastai garsi. Ji plačiai aidu apėjo ne tik Ameriką, bet ir visą civilizuoatą pasaulį. Lakūnai turėdami kaž kokių kliūčių, pakilo kelionėn be Steito Komercijos Departamento leidimo, be užsienio šalių vizų, be Floyd Bennett Field aikštės vadybės žinios. Pasiėmė 779 galionus gazolino, 25 galionus aliejaus, pundus laiškų ir pašto siuntinėlių, jiedu visu lietuvišku griestumu ryžosi be sustojimo pasiekti Kauną. Pasikelt su tokiau svoriu buvo labai sunku ir čia pat Floyd Bennet aikštėje vos išvengė katastrofos. Pasibaigus aikštės lygumai, orlaivis būt sutikęs neišvengiamas kliūtis. Mačiesieji sako — net kvapo netekę akyvaizdoj viso to, kas galėjo įvykti. Tik stiprus nervai galėjo išlaikyt orlaivio kontrolę. Pakilus, paskutinį kartą pasimatė ro langus šypsantys lakūnų veidai ir "Lituanica" patraukė Kau- no link. Kelionėn pakilo liepos 15-tą 6:24 ryto.

Nežiūrint tokio svorio, — Darius-Girėnas nuskrido toliau, negu patys garsiausi pasaulio lakūnai, neišskiriant Lindbergh'ą, Mattern, Postą (kuris išskridęs tą patį rytą buvo priverstas nusileist Berline) ir kitus. Jų atsiektas rekordas aviacijos istorijoj bus pažymėtas, kaip vienas svarbiausių ir įdomiausių.

Kaip žinoma, Dariaus-Girėno kelionė rėmė visa lietuviška Amerikos išeivija. Padėjo jiems išigyt orlaivį ir kitus reikalingus daiktus. Vadovaujant vyriausiam komitetui, kurio centras yra Chicagoj, visoje didesnėse kolonijose susidarė rėmimo skyriai, kurie rinko aukas.

Jų triumfas turėjo būt visų lietuvių triumfas! Jų mirtis yra skausmu visiems lietuviams.

Jie skrido, kad išaugstint lietuvių tautą, parodyt, kad ji turi gabių žmonių. Jie atsiekė to, ko daug didesnių tautų lakūnai nėra atsiekę.

Jie mirė dėl lietuvių tautos ir dėl Lietuvos!

LIETUVIŲ R. K. SUSIV. AM. OFICIALIS ORGANAS

GARSAS

Šeima Ketvirtadieniai Redaguoja M. Zujus

PRENUMERATOS KAINA:

Am. J. Jngt. Valst. metams \$2.00, pusei metų \$1.00; užsieniose metams \$3.00. Skelbimų kainos sulig pareikalavimu.

LITHUANIAN R. CATH. ALLIANCE OF AMERICA OFFICIAL PUBLICATION "GARSAS"

Published every Thursday by the Lithuanian R. C. Alliance of America

YEARLY SUBSCRIPTION RATES:

United States of America \$2.00, Foreign Countries \$3.00. Single copy 5c. Advertising Rates on application.

"GARSAS"

73 E. SOUTH STREET, (P. O. BOX 421) WILKES-BARRE, PA. PHONE: Wilkes-Barre 3-4711

MINKŠTOS ANGLIES INDUSTRIJOS KODEKSAŲ LIPDO

Po ilgų svarstymų, pasitarimų, diskusijų, liepos 13-tą dalis minkštos anglies operatorių ir angliakasių atstovai įteikė Atsigavimo Akto administratoriui Hugh S. Johnson savo reikalavimus, pasiūlymus ir pastabas kas link sudarymo minkštos anglies industrijos kodekso.

Darbdaviai ir darbininkų atstovai priėjo susitarimo algy klausimu. Pagrindine dienos alga priimta \$5.00. Darbo valandų klausimu (kas naujam kodekse ir apskritai operatorių ir darbininkų sutartyse sudaro svarbų punktą) kol kas nesutarata. Unijos lyderiai stovi už 30 valandų, o darbdaviai — nuo 32 ki 40 valandų į savaitę.

Iš darbininkų pusės, tarp kitų, yra pateikti toki reikalavimai:

Mainieriai negali būt verčiami gyventi kompanijų namuose, taip pat pirkti kompanijų krautuvėse.

Distrikty sutartys daromos atsižūrint jų padėties, žinoma, prisilaikant kodekso nurodymų.

Anglis, produkuojama tonazo pagrindu, turi būt nustatyta iš 2,000 svarų tonu. Svėrimą prižiūri mainierių įgaliotinis.

Jaunesni 16-kos metų amžiaus mainų darbams negali būt samdomi.

Iki šiol tarpusavy susitarė tik dalis operatorių, kurie produkuoja nuo 25 iki 28 procentų minkštos anglies. Kita dalis kol kas neprisideda.

Minkštos anglies kasyklos veikia Ohio, West Virginia, Illinois, Pennsylvania, Iowa, Maryland, Kentucky, Tennessee steituose. Iki šiol pavyko susitart tik šiauriečiams operatoriams, kurie sudaro Northern Coal Control Association. Čia priklauso Pennsylvania, W. Virginijos, Maryland ir Ohio operatoriai.

EUROPA SKOLŲ REIKALU YRA NEBYLĖ

Londono ekonominė konferencija išsiskirstys liepos 26-tą. Jokie apčiuopiami darbo iki šiol neatliko, nors rinkosi labai truksmingai ir su pasiryžimu išrišt labai svarbias pasaulines problemas.

Pasaulis dejuoja po nedarbo, depresijos ir prekybos susmukimo našta. Konferencija žadėjo surast priemones tą našta jei ne visiškai nuo pasaulio pečių nuimti, tai bent žymiai palengvinti.

Europos šalys Am. Jungtinėms Valstybėms turi sumokėt priėjusių karo skolų ir procentų sumoje \$60,000,000, bet apie šį reikalą konferencija iki šiol da nei neužsiminė.

Per 60 metų Europa turi sumokėt šiai šaliai \$22,000,000,000 vien karo skolų, nekaltant apie privatis-kas skolas.

Europai nesumokant skolų, jų našta visu sunkumu gūla Amerikos gyventojus — taksų ir pakeltų kainų pavidaluose.

PREZ. ROOSEVELTO ADMINISTRACIJOS VIENA SILPNOJI PUSĖ

Prezidento Rooseveltto administracijos kritikai nurodo, kad jos silpna pusė yra tame, kad trūksta reikiamos koordinacijos. Dažnai dešinė nežino ką daro kairė.

Ši yda pasireiškia kiekvienos administracijos pradžioje užėmus vietas naujiems, neįgudusiems asmenims.

Paskutiniu metu padėtis pablogėjo dėl pristeigimo daugybės naujų administracijos sākų, ypač šalies gelbėjimui iš nedarbo ir depresijos sunkumu.

Reik tikėt, kad sumani ir tvirta Prezidento ranka mokės suvest visas administracijos senas ir naujas "stygas" prie sutartino kūrybinio darbo.

UŽAUGĘ NĖTURI DARBO, O VAIKAI DIRBA

Naujai įvestas medvilnės industrijos kodeksas panaikina toje industrijoje vaikų darbą.

1930 metų gyventojų surašymas (cenzas) parodo, kad audimo industrijoje dirbo 20,625 vaikai tarp 10 ir 15 metų. 16-kos ir 17-kos metų jaunuolių toj industrijoje dirbo 82,617.

Visose šalies industrijose dirbo 667,118 vaikų tarp 10 ir 15 metų. Daugiausia jų buvo agrikultūros industrijoje — 70.4 procentų. 16-kos ir 17-kos metų jaunuomenės visose industrijose dirbo 1,478,841, iš jų 84.2 proc. agrikultūros industrijoje.

1924 m. Kongresas priėmė rezoliuciją sureguliuvimui bei panaikinimui vaikų darbo. Tą rezoliuciją

Apžvalga

APIE A. A. KUNIGĄ OLSAUSKĄ

Kerštingai rankai nutraukus eks praloto Konstantino Olsausko gyvybės siūla, spaudoje pasigirdo įvairių įvairiausių nuomonių ir apibudinių velionio asmens, jo būdo ir darbų. O kad jo turėta ir šviesių darbų ir žymių nuopelnų savo tautai, tą visi pripažysta, kas tik sugeba kritiškai pažiūrēt į velionį ir jo darbus.

Štai "Naujoji Romuva" velionio darbus taip apibūdina:

"A. a. Olsauskas yra daug pasidarbavęs Lietuvos švietimui. Jis jau prieš karą, dar neatgavus spaudos, steigė Kaune slaptas mokyklas ir savo lėšomis laikė joms mokytojus. Po 1905 m. įsteigia Kaune "Saulės" švietimo draugiją, kurios pirmininku išbuvo ilga laiką. Toji drauga steigė mokyklas, bibliotekas, skaityklas etc. Kaune prieš karą buvo įsteigti "Saulės" suaugusiųems kursai ir buhalterijos kursai ir kelios kitos pradžios mokyklos. Jo rūpesniui ir sumanumui buvo pastatyti didžiuliai Kaune "Saulės" rūmai. Didžiojo karo metu išrūpino iš popelžiaus "Lietuvių dieną", kurią viso pasaulio bažnyčiose buvo renkami mūsų krašto reikalams pinigai, garsinamas Lietuvos vardas. Karo metu, gyvendamas užsieny daug prisidėjo prie Lietuvos nepriklausomybės idėjos platinimo, visur gindamas mūsų krašto reikalus. Tik paskutinėje įvykiai — teismas, aptemdė jo žvaigždę. Ir šito smūgio sutrenktas, jis nenusiminė ir nenurimo ieškojęs savo teisių, stengėsi susigrąžinti prarastą garbę, kiekvieną progą, kur pasitaikydavo, įrodinėjo savo nekaltumą. Ir štai... visiškai netikėtai — žmogūdzio kulka jį pašalina iš gyvųjų tarpo."

ŠVINAS SVARBIAUSIAS SVIETIŲ VAISTAS

"Naujienos" rašo: "Jau daug kartų buvo pastebėta spaudoje ir laikuose, kurie ateina iš sovietų Rusijos, žinių apie nepakentamą blogą maistą. Daugelis sovietų piliečių (žinoma, ne komisarai) dažnai negauna nė juodos duonos, o ta buiza, kurią srebria Rusijos darbininkai — privilegijuotoji klasė! — dirbtuvių valgyklose per pietus, yra tokios rūšies, kad jie nuo jos serga. "Kas nors, tur būt, sumanė tą "maistą" pataisyti, pridodant prie jo vietas galų, stiklo, vinių, plaukų ir kitokių panašių "skanumynų". Telegrama iš Maskvos praneša, kad tai iš tiesų buvo daroma sovietų sostinės restoranuose. Bet Stalino supratimas apie valgių virimą, matyt, yra kitoks, negu tu žmonių. Todėl policija kelioikią ju suėmė ir teismas juos nuteisė. "Teismas suimtuosius pripažino "sabotažiniais" ir pasmerkė penkis ju suauardyti, o šešis kalėti nuo aštuoniolikos mėnesių iki aštuonių metų. Vadinasi, po burokų sriubos, "uždarytos" vinimis ir stiklu, "desertui" duota švino. "Švinas sovietų Rusijoje yra vaistas nuo visų bėdų: ne tik nuo bado, šalčio ir maro, bet taip pat ir nuo sabotažo, nepasisekimų pramonėje ir kontr-revoliucijos. Ant švinių kulkų yra paremta visa bolševikų "socialistinė" statyba."

"KRAUJUOJANTI SIENA"

"Trimitė" skaitome: "Kraujuojanti siena — taip prūsų vokietininkai vadina sieną su Lietuva. Iš Vokietijos glumos Tilžėn atvyksta ekskursijos. Jos gabenamos prie Nemuno kranto ir, rodant dunksančią tolumą Nepr. Lietuva, skatinamos prisiekti "kraujuojančią sieną" sugriauti. Šį mėnesį jau antra tokia ekskursija lankosi Tilžėje."

BELGAI APIE VILNIŲ

"Elta" praneša: "Belgų laikraštis Gazette de Huy idėjo platų straipsnį, pavadintą "Lenkų lietuvių ginčais". Straipsnio pradžioje pažymima, kad per surengtą Vilniaus dieną buvo pasiryžta intensyviau kovoti dėl Vilniaus atvadavimo. Tą dieną pasirodė, kad "visas kraštas nori, kad senoji Lietuvos sostinė grįžtų prie Lietuvos." Toliau laikraštis duoda plačią paskutinių laikų Lietuvos istorijos apžvalgą. Tarp kitko, pažymima, kad Petro Vileišio apskaičiavimu, per karą Lietuva nustojo 76,570 žmonių, 157,580 buvo sužeisti ir 112,500 belaisvių. Plačiai nupasakojęs Lietuvos kūrmosi pirmus žingsnius ir kalbėdamas apie taikos konferenciją, laikraštis pažymi, kad "Lietuva visiškai neteisėtai nebuvo į tą konferenciją priimta." Kalbėdamas apie lietuvių lenkų ginčą dėl Vilniaus, belgų laikraštis rašo: "Vilnius yra Lietuvos istorinė sostinė ir ji yra srityje, kuri sudaro nedalomą dalį su grynai lietuviška etnografinė sritimi. Viskas, kas yra Vilniuje, yra Lietuvos amžiu darbas. Vilniaus istorija yra Lietuvos istorija."

VIRŠININKŲ ALGOS PERDIDELĖS

Liepos 14-tą federalis transportacijos koordinatorių J. B. Eastman pareiškė, kad kai kurių geležinkelių egzekutyvai gauna per didelės algas. Pavyzdin, Chesapeake — Ohio ir Perre Marquette geležinkelio prezidentas J. J. Bernet gauna \$90,000 per metus; Delaware ir Hudson gel. prez. L. F. Loree — \$90,000; Illinois Central System gel. prezid. L. A. Downs — \$90,000; New York Central Lines prez. F. E. Williamson — \$80,000; New York, New Haven ir Hartford gel. prez. J. J. Pelley — \$90,000; Pennsylvania gel. prez. W. W. Atterbury — \$121,500; Baltimore ir Ohio gel. kompanijos prez. Daniel Willard — \$120,000.

Einant prie geležinkelių industrijos pakėlimo, pirmoj vietoj turės būt sumažintos viršininkų algos.

ratifikavo Arkansas, Arizona, California, Illinois, Michigan, Montana, New Jersey, N. Dakota, New Hampshire, Ohio, Oregon, Washington ir Wisconsin. Da reikalinga 22 steitų ratifikacija, kad minėta rezoliucija įeity į gale.

Atleistų vaikų vietas turės užimt vyresnieji, gal būt, jų pačių tėvai ir globėjai, kurie iki šiol buvo be darbo. O vaikai galės grįšt prie mokslo, žaidimų, protinio ir kūniško brendimo iki ateis eilė stot prie darbo.

Ištraukus vaikus iš medvilnės industrijos, reik tikėt, ateis eilė ir kitoms industrijom. To reikalauja žmoniškumas, vaikų sveikata ir tautos ateitis.

MEDVILNĖS NAIKINIMAS

Pietinių steitų medvilnės produkuotojai pagal sudarytą kontraktą panaikins 9,000,000 akrų medvilnės. 16-kos steitų produkuotojai sunaikins 3,500,000 pundų medvilnės.

Ne vieni medvilnės produkuotojai taip elgiasi, kad palaikyt savo produktų kainas. Amerikoj paprastas dalykas naikint perteklius, kad kainos da daugiau nenusmuktų. Tokie prajovai dedasi grūdų, vaisių, pieno produktų industrijoje.

Kai kas mano, kad Sovietų Rusija daug nupirkė amerikoniškos medvilnės, jei tik su ja būtų geri santykiai. Už tai pasigirsta stipresni balsai už sovietų vyriausybės pripažinimą.

IMIGRACIJOS ĮSTATYMAS IR AZIJATAI

1924 metais priimtas Kongreso imigracijos įstatymas, japonams, kiniečiams ir kitiems azijatams visiškai užkerta kelią į Am. J. V.

Kadangi Am. J. V. metinė prekyba su Japonija ir Kinija pasiekia bilijonus dolerių, tai spaudoje pasigirsta balsų, kad tokį azijatų žeminantį įstatymą reik atitaisyti. Pritaikius tas pačias kvotas, kokios yra šiais laikais pritaikintos Europos šalių imigrantams, iš Japonijos galėtų atvažiuot per metą 185 ateiviai. Tas, žinoma, mažai ką reikštų apsunkinimui šios šalies darbininkų būvio, o žymiai pagerintų kaimyniškus santykius.

APIE PRAGYVENIMO ATPIGIMĄ

Darbo Biuro pranešimu, nuo pereinų metų gruodžio iki šių metų birželio Pittsburghe pragyvenimas atpigėjo 4.2 procentus, Wilkes-Barre ir Scrantone — 3.6 proc., Philadelphiaj — 2.8 proc.

Pittsburghe maistas nupigo 2.5 procentus, drabužis — 1.9 proc., rendos — 14.3 proc., kuras — 3 proc.; Philadelphiaj maistas nupigo 1.5 proc., drabužis — 2.1 proc., rendos — 6.4 proc., kuras ir šviesa — 5.3 proc.; Wilkes-Barre ir Scrantone maistas — 2.6 proc., drabužis — 1.2 proc., rendos — 7.5 proc., kuras — 12.9 proc.

Gi nuo 1929 metų, kaip to paties biuro statistikos parodo, Pittsburghe pragyvenimas nupigo 26.8 proc., Philadelphiaj — 24.8 proc., Wilkes-Barre — Scranton — 24.1 proc.

ERGELIAI SLAVOKŲ ORGANIZACIJOJ

Slavokų nacionalėj fraternalėj organizacijoje jau kuris laikas eina triukšmas. Organizacija turi investinius \$6,000,000. Atsirado agitacija, kad organizacijos vadovybė netinkama, kad nemokanti vest biznio. Pradėta reikalaut ekstra seimo.

Organizacija turi 552 kuopas iš kurių 405 pasisakė už ekstra seimo sušaukimą. Balandžio 25-tą Pennsylvaniaj Allegheny County Common Pleas teismas užvestą skundą pripažino teisėtū, nes du trečdaliu kuopų pasisakė už ekstra seimą. Bet dalis kuopų savo reikalavimus atšaukia ir valdyba su seimo šaukimu nesiskubina.

Organizacijos pirmininku yra George Tomasčik, gyv. Wilkes-Barre, Pa. Tuo tarpu sunku pasakyti, kuo tas didelėj slavokų fraternalėj organizacijoje pakilęs ginčas užsibaigs. Suprantama, organizacijai to-

IŠ PO MANO BALANOS

Rašo MORKUS

28. Lyginai dabar daug kalbama apie anglų kalbą lietuvių spaudoje. Ne tiek iš savo noro, kiek skaitytojų spiriamas, turiu nelaimės ir aš savo žodį šiame klausime tarti.

Tik, reikėtų atminti, su niekuo diskusijų kedenti neisim. Savo nuomonę pareikšim, o daugiau nieko. Kas su mumis nesutiks, ar geriau nusimansys, tuo geriau. Niekam kelio nepastosim. Tik tiek reikalaujam ir mes.

Anglų kalba lietuvių spaudoje yra tuo, kuo anglų kalbėtojai o lietuvių sueigose. Vadinais, aikvojimas laiko, gadinimas ūpo, šaltinis nereikalingų barnių ir užsimojimų, o gero nei šešelio. Tik, kas nuostabu, tai, kad tie, ką visu pečių pridenčia anglų kalbėtojus grynai lietuvių pramogose, visus dantis rodo anglų kalba rašantiems grynai lietuvių spaudoje. Užsimiršta, mat, kad ne kas kit, o tik jie patys užleidami anglų kalbėtojams vietas lietuvių programose, iš netyčių praveda kelią ir atidaro jiems ir spaudos skiltis. Iš šalies žiūrinčiam, jei galima anglų kalba lietuvių suėjimuose kalbėti, tai dėl ko ne būt galima lietuvių spaudoje anglų kalba rašyti?

Gyvas vaizdas iš lietuvių gyvenimo Lietuvoje. Panorėjus grynai lietuvių parapiją spalio-kinti, pradėta skaityti Evangeliją paliokų kalboje. Neuzilgo, sako, reikalinga evangeliją pa-

ki ergeliai daro tik materialius ir moralius nuostolius. Organizacijos reguliaris seimas turėtų įvykt 1934 metais Hazleton.

HITLERIS — ZYDISKOS KILMĖS

Vokietijoje įsigalėjus fašistams, prasidėjo žydų neapykanta ir persekiojimai. Daug žydų turėjo apeilt Vokietiją, kiti skaudžiai nukentėjo nazių surengtuose pogromuose.

Policija ieško piktadarių. Manoma, kad tai yra buvusiu pacientų ar konkurentų kerštas. Sąryšy su tuo suimta tula mergina, kuri yra viena iš samoksla dalyvių.

Tuo pačiu metu ejo slapti gandai, kad vyriausias fašistų vadas ir dabartinis diktatorius Adolf Hitler yra žydiškos kilmės. Jo tėvai ir seneliai yra kilę iš Austrijos.

Idomu, ar naziai (fašistai) nekėsdami žydu, ims nekėst ir savo šefo Adolfo Hitlerio?

PLIENO DARBININKAMS PAKELS ALGAS

Liepos 15-tą plieno industrijos 100,000 darbininkų ausis pasiekė žinia, kad jiems bus pakeltos algos. 15-ka darbdavių pasirenge algas pakelti pirmą, negu bus pagamintas plieno industrijos kodeksas.

The Youngstown Ohio Scheet ir Tube kompanija pati pirmoji paskelbė apie pakėlimą algy net 15 procentų.

Pennsylvaniaj steito taksų departamento saugumo skyrius praneša, kad per pirmuosius šių metų penkis mėnesius automobilių nelaimėse žuvo 117 vaikų neperėjusių 14-kos metų amžiaus. Tuo pačiu periodu sužeistų skaičius siekia 2,950.

aiškinti. Tik tiek. O tiek ir užteko...

Taip ir čia. Šaukiamas, sakydim, kokis seimelis. Suvažiuoja daug. Interesuojasi visi. Nieko daugiau ir nereikėtų. Kaip štai ve pasišiaus mintis kieno tai pakaušyje, kad būtina reikėtų da ir miesto viršylą pakalbėt kviesti. O jie tik to ir laukia. Atėję dažniausiai niekus pasakuoja. Betgi visi išsižioję klausio, rankomis pliaukši.

Kad įvertinti svečio kalbą ir iškalbą ir da daugiau, pradėdama ją kartoti vos po vieną po kitą riebesnę mintelę lietuvių spaudoje. Niekam nei sapnuotiesi nesinori, kad neužilgo kito tokio kalbėtojo jau ištisa kalba turės būt išspausdinta.

Ir tai tik pradžia. O kur buvo pradžia, turi būt ir galas. Nemalonumas tik tame, kad galas mažai kuo panėši pradžiai. Ir, jei būt galima pradėti iš galo, nebūt pradėta. Tai paprastas kiekvienos klaidos kelias. Kas jį atmena ir pažysta, mažai kada klysta.

Norint apdrausti savo spaudą nuo svetimų įtakos, reikėtų pradėt ją drausti iš pradžių, o ne iš galo. Kam rūpi kiaušinis, o ne viščiukas, tas kiaušinio po višta niekad nekiš. Kam rūpi lietuvių spaudos ateitis, tas jos po anglų kalbos sparnais nekaišios. Pakišti, mat, lengva; bet iškšti jau negalima.

Ir da vienas dalykėlis, ką mūsų spaudon anglų kalbą verčia, tai sportas. Šisai klausimas jau kur-kas kėblesnis už pirmąjį. Pasakyk kam, kad prie sporto lenkiamas jaunimas, iš netyčių links ir prie anglų spaudos, ranka pamos ir paliks tave vieną. O betgi tai faktas, kurio negalima ignoruoti. Taip esti.

Kol kas sportas da didelis daiktas Amerike. Sportininkas nerimsta, kol savo pergalės pasekmių spaudoje neužmato. Betgi tinkamai parašyti tokį dalyką o lietuvių kalba, veikt negalima. Priseina anglų kalbos talkon šauktiesi. O kartą pavadintą, sunkiai išvadinsi.

Kai kas gal sakys: tai kaip dabar! tai mūsų jaunimas kiba kitokis, kai visuo svieto? jei visų žaidžia ir tuo didžiuojasi, tai dėl ko negalėtų mūs?

Ne apie tai čia kalbama. Sporto nepeikiu nei aš. Priešingai. Už jį balsuoju ir aš. Tik, — ne balsuoju už blogą jo įtaką mūsų jaunimo tautiškon sveikaton.

Ve kaip šisai klausimas išinarploja tikros praktikos eigoje. Kur jaunimas mažiau, arba ir visai nelenkiamas prie organizuoto sporto, ten tautinė sąmonė skraido aukštai. Ten atrasi vieną ar daugiau korų; dramos, teatro ir kitų naudingų tautinei sąmonej kpupelei. Jei dainuoja, dainuoja lietuvių dainas; jei vaidina, vaidina savo veikalus; jei ką kitą veikia, veikia griežtai sau ir savo labai. Pasekmės to esti tos, kad ten jaunimas gražiai lietuviškai kalba, lietuviškus raštus skaito, lietuviškai mąsto ir jaučia. O kad tokių vietų esama, manau niekas neužgins.

Gi dabar pažiūrėkim ten, kur jaunimas kiton pusėn linksta. Tiesa, ten atrasi geriausias tyumus visos rūšies bolių. Tos vietos jaunimas ne vien pas savus, bet ir pas svetimus aukštos pagarbos vardą tur. Kai pažiūri į jį, rodos, nieko jam netrūksta. Kai žaidžia, tai žaidžia kaip lietuviai. Kai laimi, tai laimi kaip lietuviai; kai pralaimi, tai pralaimi irgi kaip lietuviai. Niekur savo vardo, neužsigina; visur jį išpažysta. Tik žiūrėk ir norėk.

Ir da vienas dalykas: — šios rūšies jaunimas išgarsi paklusnumu ir pagarba savo vadų. Giliau šian klausiam žvelgus, nesunku suprasti, dėl ko. Žaisti, ir žaisti dažnai ir viečiai, šis jaumas savaimi atsiranda. Reikia visiškai taikintiesi taisyklių. Jei ne, nieko už tai negausi. Reikia taikintiesi žmonių akies.

1863 METŲ SUKILIMO SUKAKTIS

Šiomet sueina lygiai 70 metų nuo 1863 metų sukilimo, žmonių pasakojimuose žinomo "metiežiaus" vardu, o šiaip dažnai ir antruoju lenkmečiu vadinamo. Sukilimas buvo nukreiptas prieš žiaurų rusų viešpatavimą Lietuvoje ir sunkią jų priespaudą. Nors sukilimas šiaipjau Lietuvai nieko neatnešė, bet, gal būt, atvirksčiai, dar labiau padidino rusų priespaudą ir persekiojimus, bet lietuvių tautai jis yra reikšmingas ir minėtinas. Mes matome, kad jau prieš 70 metų, kai lietuvių tauta tautiniu atžvilgiu buvo laikoma visiškai užgesusi, atsirado daugis tėvynainių, nepabijojusių nei savo gyvybės paaukoti, kad tik tėvynė būtų laisva, nepriklausoma, savųjų tvarkoma ir valdoma. Sukilimas aiškiai mums parodo, kad ir anuomet laisvės troškimo kibirkštėlė lietuvių tautoje dar nebuvo visiškai išblėsusi: ji ruseno tautos sąmonėje, kol, pagaliau, 1863 metais išsiliejo "Aušros" pavaldai, 1905 metais Didžiojo Vilniaus Seimu, didesnės laisvės reikalavimu ir nauju bruzdėjimu prieš paveržę, o 1918 metais ir visiškai tautos nepriklausomybę.

SUKILIMO PRADŽIA LENKIJOS

Sukilimas pirmiausia prasidėjo Lenkijoje. Užsienioje tuo metu buvo keliamas Lenkijos nepriklausomybės reikalas, todėl buvo tikimasi gauti iš ten tam tikros paramos. Ypač daug tikėtasi iš Italijos laisvės kovotojo Garibaldi, kuris tuomet įvairias Italijos valstybėles jungė į vieną kūną, ir iš prancūzų imperatoriaus Napoleono III. Rusija po nelaimingo 1854—56 metų

Nes tik ištikimą taisyklei ir žmonių nuovokai sportininkų spauda išgirda ir pašauktu sportininko eilėn pavadina. Kitaip, nieko neišėina. Sportininkas tai gerai atmena, ir to iš dabės neišleidžia. Reiškia, visokią nemaloniasią kritiką saldžiai, kai medų, nuryja, tyli ir kantčiai laukia.

Gi tokį jaunuolį myli visi. Už vis labiau myli jį jo vadai ar vadai. Ilgainiui jų tarpe susiraukia tikroji artimo meilė. Visiškas susiklausymas. Ką vienas išsako, kiti klausio ir veikia. Tokiame kampelyje ne kartą net ir labai malonu sveičiui esti. O kad tokių vietų esama ir net daugumoje, manau, niekas neužgins irgi.

Bet... štai ve kaip atrodo tas viskas tautiškus akinius po akimis pasikabinus. Korų ten arba mažai, arba jokių nesimato. Jei ir yra, tai yra tik iš netyčių. Ir į tą korą mažai kas rimtai žiūri. Išgirdus tokį korą, reikia ausis *žvėskinti!* Neva daina lietuviška, betgi tarmė vėjai žino kieno? Kartą išgirdus, visam amžiumi užtenka. Taip soti ji būna! Apie teatrą nėra su kuo kalbėti! Gi jaunimas, jei nelimpa prie dainos, teatro, — nelimpa prie nieko.

Tokio jaunimo karijera trumpa ir žinoma. Žiūrėk, rodos, jaunikaitis, kai bijūnas, o betgi sekoja paskui kokią prarūgusią svetimatę. Mergaitė skaisči graži, kai lėlija, kabinėjasi už sprandą nuo koto nusmukusiam kitataučiai. Kitados "geraspalankus" jaunimas, bet iš netyčių vėjų erdves gerbti išmokinat. Visų pirmu apleidžia savo kalbą, o paskui spauda, o paskui būda, o paskui ne tik tautos lizdelį, bet ir brangų savo "vadą" už kurį jie, o už kuriuos jis da tik neseniai galvas guldė ir pačias karščiausias žodžiais vieni kitus pasistiepė gyre.

Tokis jaunimas panėsi senovės graikų "nežinomo dievo bažnyčiai." Kaip senovės graikai neišmanydami geriau, manė labai gudriai padaryti, kai pastatys bažnyčią nežinomam dievui, taip negudriai elgiasi tie, ką mano labai gerai darą tokio tipo jaunimą beaklėdami. Į vienus ir kitus istorija bežiūrėdama džiaugsmo ašaras braukia.

SUKILIMO PRADŽIA LIETUVOJ

Šiek tiek vėliau sukilimas buvo pradėtas ir Lietuvoje. Jį taip pat pradėjo raudonieji, sudarę Vilniuje Lietuvos Komitetą. Lietuvos bajorai pradžioje sukilimo visiškai nenorėjo: jie bijojosi valstiečių. Jie žiūrėjo, kad jėgų sukilimas pavyktų, tai valstiečiai pareikalautų iš jų žemės ir daugiau laisvės. Bet kilus sukilimui ir bajorai ėmė organizuotis, kad galėtų nukreipti jį sau pagedaujama linkme.

Kai kuriose Lietuvos vietose sukilimas prasidėjo 1863 m. kovo mėnesį. Viešai suorganizuoti ir sutvarkyti sukilėlių būrių nebuvo įmanoma. Todėl sukilėliai rinkdavosi daugiausia miškuose ir šiaip mažiau prieinamose ir nepastebimose vietose. Visur sukilėliams valstiečiams vadovavo raudonieji. Žymiausieji sukilėlių vadai buvo raudonieji: Kostas Kalinauskas, kn. Antanas Mackevičius ir kt. Vėliau sukilėliams ėmė vadovauti Karininkas Sierakauskas.

Kostas Kalinauskas vadovavo Lietuvos Komitetui Vilniuje. Tai buvo jaunas, energingas, Lietuvos reikalams atsidavęs vyrukas. Jis troško matyti nepriklausomą Lietuvą, besitvarkančią atskirai nuo Lenkijos. Visą sukilimą jis ta linkme ir krepė: iškovoti Lietuvai laisvę ir atskirti ją nuo Lenkijos. Valstiečius jis kvietė į sukilimą, žadėdamas duoti jiems žemės.

Bajorai raudonųjų nekentė, ypač Kosto Kalinausko. Apie jį jie leido įvairias paskalas. Kazin kas net pramanė, kad jis valstiečiams sakydavęs, kad "kirvis neturįs sustoti net ties bajoro kūdikio lopšiu."

Dvarininkai bajorai atskiro Lietuvos nenorėjo matyti. Jie norėjo, kad prie atsivadavusios Lenkijos, kaip ir pirma, prisilietų ir Lietuva. O raudonieji su K. Kalinausku sakydavę, kad "kvailoms Varšuvos makuolėms negalima pavesti Lietuvos likimo."

Lenkai į Lietuvą buvo atsinešę savo atstovą, Du-Laurensą, kuris tvarkytų Lietuvos reikalus ir sukilimą kreiptų Lenkijai pagedaujama kryptimi. Lietuvos baltieji tuojau susiartinė su Du-Laurensu. Vilniuje sušauktas bajorų suvažiavimas nutarė įkurti savo valdžią Lietuvai, tiktai priklausančią nuo Varšuvos. Buvo sudarytas "Skyrius, valdąs Lietuvos provincijas." Iš raudonųjų jie pareikalavo perleisti visą valdžią jiems. Nors raudonieji, ypač Kostas Kalinauskas, kiek galėdami priešinosi, bet atsispirti negalėjo ir pagaliau turėjo nusileisti: raudonųjų kasoj pinigų nėra, o jų turi baltieji. Kovo mėn. 10-11 dienomis Skyrius Varšuvai jau praneša, kad Lietuvos Komitetą panaikinas. Kalinauskas iš Vilniaus išvyko į Gardino guberniją ir čia ėmė organizuoti valstiečius.

(Bus daugiau)

LIETUVOS VALSTYBĖS KONSERVATORIJA

(Tęsinys)

Mokykla organizuota St. Šimkaus sumanumu gan savotiška sątvarka—pritaikinta vietos aplinkybėms. Kuratorija, susidedanti iš trijų asmenų, rūpino lėšas mokyklai išlaikyti, o darbą pačioje mokykloje vedė du specialistai: nuo lietuvių St. Šimkus, nuo vokiečių padėjėjas — Al. Johowas. Kuratorijos sąstatai: trys lietuviai ir du vokiečiai. Pamokos buvo vedamos abejuose kalbose.

Mokyklos tikslas: "Pagelbėti Klaipėdai ir Vakarų Lietuvos jaunimui įgyti muzikos mokslu, paruošti menui vis naujų darbinių ir apskritai kelti muzikos supratimą." Tikslas prakilus ir jis neapvykė. 1923 m. rugsėjo mėn. 30 d. iškilmingai mokykla buvo atidaryta, specialiai iš Kauno atvykusiems, dalyvaujant Ministerių Kabineto Pirmininkui Galvanauskui ir Švietimo Ministeriui dr. L. Bistrui. Mokinii tuomet jau buvo 114. St. Šimkui svarbu buvo pradėti darbą. Jis tuomi nesitenkino, bet darbą varė toliau. 1924 m. pavasaryje jau daromi kvotimai į simfoninį internatą ir iš 310 paduotų pareiškimų kvotimams buvo daleisti 150, iš kurių, tam tikra komisija, rado tinkamai 56. Neatsižūrint į tai, kad mokyklai buvo suteiktas gražus dviejų aukštų, su keliolika kambarių ir svetaine (vėliau buvo dar daugiau kambarių pristatyta) namas, internatui buvo gautas didžiulis namas su sodu ir keliolika kambarių specialiai bendrabučiai pritaikintų. Tai buvo užmazga pirmojo Lietuvos simfoninio orkestro susidandčio iš grynai lietuviškojo jaunimo.

St. Šimkaus pastangomis gautos šimto lėšos išlaikymui bendrabučio 72 stipendininkams; sutartys su jais buvo sudaromos 5 metams. Tuojau buvo užpirkti stipendininkams užsienyje reikalingi orkestrui muzikos instrumentai, parkviestas garsus Čekijoje "Česki Nonet" iš devynių solistų, baigusių Pragos konservatoriją—mokytojai. Atvykusius iš Pragos mokytojus St. Šimkus garbingai sutiko rugpj. 2 d. su iškilminga vakariene dalyvaujant: dr. J. Basanavičiui, Maironiui, gen. Nagevičiui, keturių pulkų vadams ir eilei kitų žymių svečių. Tą pat dar rudenį, tasai pedagogų ansamblis, pervažiuo koncertuodamas, sekantius miestus: Šiaulius, Panevėžį, Mariampolę, Vilkaviškį, Kauną, Palangą, Rusnę — neskaitant Klaipėdos. Visa Lietuva atkreipė iš karto į Klaipėdos mokyklą akis.

Padėjėju tuose darbuose St. Šimkui buvo J. Zilevičius: mokytoju, administratoriu, bendrabučio vedėju, "Muzikos" (perėmus mokyklai leidimą leidžiamojo Zilevičiaus muzikos žurnalo — "Muzikos Menas," perkeistas į "Muziką") redaktorium, vėliau, St. Šimkui išvykus Amerikon, buvo tos pat mokyklos direktorium. Iš lietuvių taipgi mokytojais buvo pakviesti: dr. Vydūnas, prof. Prielgauskas ir Gauba. Svetimtaučių mokytojų buvo keliolika: visų orkestro instrumentų specialistai, nes lietuvių pasiekusių tose specialybėse meno viršūnes da nebuvo; operos orkestras tuomet Kaune irgi buvo veik vien iš svetimo lietuviams elemento.

Darbas ėjo smarkiu tempu pirmyn taip, jog jau tą pat pavasarį, orkestras — susidedantis iš 60 dalyvių (mokytojų ir studentų), St. Šimkaus vedamas, — birželio mėn. lankėsi Kaune, Šiauliuose, Panevėžyje. Programoje, šale kitų, buvo ir Čiurlionies simfoninė poema "Miške."

Valdžią įvertindama mokyklos našumą, nuo pradžios 1925 m. perėmė visišką savo žinion. Nors pagrindė St. Šimkus turėjo tikslą užauginti orkestrui

lietuvišką jaunimą, iš kurio būtų galima sukurti nuolatinį "Filharmonijos" orkestrą auklėjimui visuomenės orkestrinėje muzikoje, drauge su tuo, svetimtaučius išvejančiam, teikiančiam saviesiems duonos, savajam krašte, bet jis panorėjo to pat siekti ir vokaliniame mene, nes turint krūvoje vokalinio ir instrumentalinio meno pajėgas, lengvai tada galima statyti operas, oratorijas. Tam tikslui, 1925 m. birželio m. pradžioje įvyksta konkursiniai kvotimai priėmimui dainininkų rengianiu bendrabučiu. Norinčių pastoti buvo 180, prie kvotimų prileista 105, išlaikė — 39:22 moterys, 17 vyrų. Nors pradžioje valdžia buvo linkusi skirti tam tikslui lėšų, bet atėjus laikui jos nebuvo paskirtos; dalis primtųjų atvažiavo savo lėšomis tikėdamiesi valdžios gauti paramą ateityje (bet jos nesulaukė) mokslas su jais buvo rudenį pradėtas. 1928 m. pavasarį savo jėgomis mokykla pastatė operą "Faustą" — pradžia užbriztę tikslo pasiekta.

Vietinių koncertai buvo lankomi dideliu pagėmimu; vokiečių lankydavosi apie 80 procentų; svetainė talpinanti virš 500 sėdynių, būdavo perpildyta. Studijos važinėdami po Klaipėdos kraštą organizuodavo ir vesdavo lietuviškus chorų. Vokiečiai įpratę visa kas lietuvių daroma smerkti, boikotuoti, koncertu visuomet su malonumu lankydavo, kokioje formoje jie nebūdavo. Studiojų darbą pajuto visa Klaipėdos krašto lietuviškoji visuomenė; nes iš buvusio 1928 m. 156 studiojų skaičiaus, trys ketvirtadaliai buvo lietuviai iš Didžiosios Lietuvos. Laikotarpėje penkių metų jie padarė įgaunantį vokiečių lietuvišką jaunimą didelio tautinės įtakos. Tame laikotarpėje buvo suoruota mokyklai vadovaujant arb: prigelbstint virš 100 koncertų aukščiausios rūšies muzikos. Apie jos veikimą rašydavo net Karaliaučiaus kai kurie laikraščiai su pasigerejimu, girdi, lietuviai paėmę Klaipėdą, tokią milžinišką ir naudingą kraštui įstaigą išlaiko. Daug atsilankiusių svečių iš užrubežio skaitydavo savo pareiga aplankyti muzikos mokyklą; tais laikais Klaipėdoje ji buvo papuošalas Lietuvos kultūringumo.

(Bus daugiau)

Šiomis dienomis iš Klaipėdos į Kopenhagą garlaiviu "Douro" išvežta 113 arklų. Tai jau antroji kart siunčiama iš Lietuvos Danijai arklų, išvežamus per Klaipėdos uostą. Perkama geri darbo arkliai, moka po 200 lytu ir daugiau. Supirkinėja vietos arklų pirkliai.

STREIKAI IR NERAMUMAI PENNSYLVANIJOS INDUSTRIJOS CENTRUOSE

Pereitą savaitę Pennsylvanijos industriniuose centruose pasireiškė didelių neramumų, streikų ir riaušių. Liepos 13-tą Scrantone dėl streiko užsidarė 15 šilko dirbtuvių, keturi vyriškų drabužių fabrikai ir dvi sunkinių (dresių) dirbtuvės. 5,000 darbininkų apleido darbą protestui prieš algų mažumą ir kitas nepakenčiamas sąlygas. Prie uždarytų dirbtuvių buvo daug triukšmo. Darbdaviai šaukė autoritetų pagalbos. Kiekvienas miesto policistas buvo pastatytas ant kojų prailikę tvarka. Streikieriai reikalauja pakelti algas nuo 20 iki 50 procentų, sumažinti darbo valandas, pripažinti uniją. Policija buvo areštavus daug moterų ir merginų už triukšmo kėlimą ir nesilaikymą išleistų parėdymų. Keli simtai streikierių iš Jessup ir Peckville prisidėjo prie serantoniečių demonstracijų.

Internacionalės Mašinistų Unijos reprezentantas M. J. McMahon apkaltino Delaware, Lackawanna ir Western kompaniją, kad ji samdo detektyvus sulaukymui mašinistų, boilerių dirbėjų, kalvių ir elektros darbininkų nuo prisidėjimo į uniją. McMahon žada skūst geležinkelių koordinatoriui Eastman. Readinge, kur streikuoja virš 10,000 kojinių darbininkų, tą dieną (liepos 13-tą) buvo ramu. Streikas čia išsiplečia tarp skalbėjų, precelių, audimo, elektros ir taksai darbininkuose. Liepos 12-tą streikieriai čia surengė milžinišką demonstraciją, kurioje dalyvavo kone vis streikieriai ir jų pritarėjai.

TARPTAUTINĖS KALBOS KLAUSIMAS

Nepersenai viename amerikoniškai-lietuviškame naujienrašty tilpo straipsnelis tarptautinimo lotynų, arba teisingiau tarus: senų romėnų kalbos.

Straipsnelyje pasakya, kad tulas lenkas Zielinskis davė pradžią judėjimui už tarptautinimą lotynų kalbos.

Suvirš bertainį šimtmečio interesojuos ir gvildenu tarptautinės kalbos klausimą, tai draisiai galiu pasakyti tą, kad tas "prošešanas" Zielinskis, kaip daugelis lenkų yra pratę daryti, uzurpuoja — prisivaina sau tą, kas jam tikrenybėje nepriklauso.

Pažvelgkime į istorinius šaltinius. Šitai jau 1888-se metuose vokietis Eugeniusas Lauda perša lotynų kalbą kaip tarptautinę ir kad ji būtų prieinamesnė plačiajai visuomenei, tobulina jos gramatiką. Gi tuose pačiuose 1888 m. anglas G. J. Handersonas irgi tą patį daro — savotiškai patobulines lotynų kalbos gramatiką, agituoja už jos sutarptautinimą. Ir daug da kitų tarp mokslinčių stengėsi lotynų kalbą sutarptautinti jau tada, kada p. Zielinskis da buvo vystomas, arba gal da ir negimėš.

Gi jei garsiosios Romos legijonai kardu ir ugnia lotynų kalbą nebegalėjo sutarptautinti, jei Katalikų Bažnyčia savo didele dvasine spēka to neįvykdė; jei nebegalėjo vokiečių, anglų ir kitų garsių tautų mokslinčiai tai padaryti, tai nebėr ką ir kalbėti, pagyrų puodų... lenkų profesorištas ta anaipol nepadarys — nesutarptautins lotynų kalbą, kadangi tas yra negalima. Pirmas, nors ji yra ir išmirusios tautos kalba, bet visgi yra tautinė kalba. Tai priimant ją už tarptautinę, kitos tautos (išskyrus italus, nes jie yra romėnų ainiai), turėtų nusizėminti kultūriniai. O antras dalykas, tai yra tas: kad ji ne lengvai yra išmokoma; net pats Zielinskis sako, kad ji jungtų vien tik apšvietusius.

Tarptautinė kalba turi būti, taip sakant, neutralė, tai yra, nei vienos tautos ji neturi būti išimtinai nuosavybė; ji turi būti moksliskai sukombinuota — sutaisyta ir ji turi būti lengvai išmokoma, kad kiekvienam būtų prieinama, o ne vien tik mokslinčiams, apšvietūnams. Tad tarptautinė kalba gali būti vien tik esperanto kalba, arba kita kokia nors panaši į esperanto, dirbtinė kalba.

Tiesa, lotynų kalba lošė ir dabar da lošia labai svarbią rolę žmonijos gyvenime, bet ji niekuomet nebuvo ir nebus, pilnoj to žodžio prasme, tarptautinė kalba. Jei ji galėtų lošti tarptautinės kalbos rolę, tai, tikiu, ir mūsų kuo mokyčiausias vyras, pralotas Aleksandras Dambrauskas — Adomas Jakštas neskleistų esperanto kalbą, bet uoliai

darbuotis už sutarptautinimą lotynų kalbos. Nereikia manyti, kad jis — pralotas Dambrauskas yra aklu pasekėju esperanto kalbos. Anaipol! Jam rūpi: vien tik ideja — įgyvendinimas tarptautinės pagelbinės kalbos. O jei skleidžia esperanto, o ne kokią kitą, tai todėl, kad, sulig jo nuomonės, esperanto yra kuo tinkamiausia kalba būti tarptautine. Reikia žinoti tą, kad pralotas Dambrauskas yra dideliu tarptautinės idejos žinovu. Ve pavyzdis: prieš keliatą metų, a. a. vienas lenkų didelis kalbų žinovas — Grabowski (mokėjo suviršum keturiasdešimt kalbų), užsimanė sutaisyti dirbtinę kalbą. Sutaisė ir atspausdines tos kalbos vadovėlius, pasiuntė pralotui Dambrauskui dėl kritikos. Šis gi domiai pastudijavęs to kalbžinio veikalą, atsakė jam taip: "Jei nebūtų esperanto kalbos, tai jūsų kūrinyms viršytų viską, bet dabar ne. Jei jūs da nebūtumėte išspausdines jį, tai, aš patarčiau jums, kaip mokslinčiumi, metus į šalį viską, gerai patyrinėti tarptautinės kalbos klausimą, tai tikiu, jūs sugrįžtumėt prie esperanto." Gi šis kalbininkas gavęs nuo praloto Dambrausko tokį atsakymą, padėjęs į šalį savo kūrinių, stvėrės visu uolumu gvildenti tarptautinės kalbos klausimą ir po trijų metų

intelektualės — dvasinės darbuotės, grįžo prie esperanto kalbos, o savo kūrinių metė į gurba... Kazys Vidikauskas

Dabartiniai Lietuvos ir SSSR prekybos santykiai nevisados buvo Lietuvai naudingi. Lietuvos SSSR prekybos balansas Lietuvos atžvilgiu visą laiką rodo žymų pasyvą.

Kadangi iki šiol vis dar nematyti didesnių užsakymų Lietuvai iš SSSR, tai, kaip kalbama, netrukus atitinkamų įstaigų busias iškeltas atlyginimo reikalavimas. Šiuo reikalu ir numatomos naujos Lietuvos ir SSSR prekybos derybos, kurios įvyksiančios rudenį.

NAUJI RAŠTAI

- (Atsiųsti paminėti)
- "NYKSTUKAS." Parašė Anna Bri-gader, išvertė J. Pakalkis. Sv. Kazimiero dr-jos leidinys Nr. 565. Kaunas, 1933 m.
- "LOTYNŲ KALBOS GRAMATIKA." fonetika ir etimologija. Parašė docentas Pr. Penkauskas. Sv. Kazimiero dr-jos leidinys Nr. 557. Kaunas, 1933.
- "SV. NAUJOJO ĮSTATYMO IS-TORIJA," parašė vysk. Kazimieras Paltarokas, T. M. Šeštasis pataisy-tas leidimas. Sv. Kazimiero dr-jos leidinys Nr. 524 ir Nr. 548. Kaunas, 1933 m.
- "NUSVITUSI DULKĖ," M. Vait-kaus eilėraščiui. Kaunas, 1933 m.

LIETUVIŲ R. K. SUSIVIENYMAS AMERIKOJE

SVARBIAUSIOS ŽINIOS NORINTIEMS ĮSIRAŠYT

Susivienymo tikslas vienyt brolius lietuvius katalikus fraternaliais, religiniais ir tautiniais pagrindais.

Susivienymas turi Pilnamečių ir Jaunamečių Skyrius.

Į Pilnamečių Skyrių gali įsirašyt nuo 16 iki 50 metų amžiaus.

APSAUGOS SKYRIUS turi septynis laipsnius. Pirmo laipsnio pomirtinė \$150.00; 2-ro—\$250.00; 3-čio—\$500.00; 4-to—\$750.00; 5-to—\$1,000.00; 6-to—\$2,000.00; 7-to—\$3,000.00. Mokestys mokasi pagal amžių ir pagal laipsnį. Pomirtinės išmokamos giminėms, kurioms jos užrašomos.

APDRAUDOS MOKESTYS									
Amžis	1p.	2p.	3p.	4p.	5p.	6p.	7p.	8p.	9p.
metai	\$150	\$250	\$500	\$750	\$1,000	\$2,000	\$3,000		
16	.15	.24	.46	.69	.91	1.82	2.65		
17	.16	.25	.47	.71	.93	1.83	2.70		
18	.17	.26	.48	.72	.95	1.85	2.75		
19	.17	.26	.50	.74	.97	1.90	2.85		
20	.18	.28	.52	.76	.99	1.95	2.90		
21	.19	.29	.54	.78	1.01	2.00	3.00		
22	.20	.30	.56	.80	1.04	2.05	3.05		
23	.21	.31	.58	.83	1.07	2.10	3.15		
24	.21	.32	.60	.86	1.11	2.15	3.20		
25	.22	.33	.62	.89	1.15	2.20	3.30		
26	.22	.34	.64	.92	1.19	2.30	3.40		
27	.23	.35	.66	.95	1.23	2.35	3.50		
28	.24	.36	.68	.98	1.27	2.40	3.60		
29	.24	.37	.70	1.01	1.32	2.50	3.75		
30	.25	.38	.72	1.04	1.37	2.60	3.90		
31	.25	.39	.74	1.07	1.42	2.70	4.05		
32	.26	.40	.76	1.11	1.47	2.80	4.20		
33	.27	.41	.78	1.15	1.52	2.90	4.35		
34	.28	.42	.80	1.19	1.57	3.00	4.50		
35	.29	.43	.82	1.22	1.62	3.10	4.65		
36	.30	.44	.84	1.26	1.67	3.20	4.80		
37	.31	.45	.87	1.30	1.73	3.30	4.95		
38	.32	.46	.90	1.35	1.80	3.45	5.15		
39	.33	.47	.94	1.41	1.87	3.60	5.35		
40	.34	.49	.98	1.47	1.95	3.75	5.60		
41	.35	.51	1.02	1.53	2.03	3.90	5.85		
42	.36	.53	1.06	1.59	2.11	4.05	6.05		
43	.37	.55	1.10	1.65	2.19	4.20	6.30		
44	.38	.57	1.14	1.71	2.27	4.35	6.50		
45	.39	.59	1.18	1.77	2.35	4.50	6.75		
46	.40	.61	1.22	1.83	2.43				
47	.41	.63	1.26	1.89	2.51				
48	.42	.65	1.30	1.95	2.59				
49	.43	.67	1.34	2.02	2.68				
50	.45	.70	1.39	2.09	2.78				

PAŠALPOS MOKESTYS
Savaitinė pašalpa. \$3.00 \$6.00 \$9.00 \$12.00 \$18.00
Mokestis mėnes. .25 .50 .75 1.00 1.50

ISIRAŠYMO MOKESTYS
Nuo 16 iki 25 metų amžiaus \$1.00
Nuo 26 iki 36 metų amžiaus \$3.00
Nuo 37 iki 45 metų amžiaus \$4.00
Nuo 46 iki 50 metų amžiaus \$5.00
[Istojant kartu Apdraudon ir Pašalpon moka \$1.00 viršaus.]

JAUNAMEČIŲ ARBA VAIKŲ SKYRIUJE gali priklausyti vaikai nuo 1 metų amžiaus iki 16 metų. Jaunamečiai įstojimo nemoka. Narystės mokestis \$2.20 į metus, arba kas trys mėnesiai po 5c. Jauname

LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ SUSIVIENYMAS AMERIKOJE

(Lithuanian R. Catholic Alliance of America)

73 E. South Street, Wilkes-Barre, Pa.

Laiklai siųsti: P. O. Box 421. PHONE: Wilkes-Barre 3-4711

PILDOMASIS KOMITETAS

Kun. J. Kasakaitis, Dvasios Vadas, 64 Church St., Pittston, Pa. Antanas Sutkus, Prezidentas, 1007 — 8-th St., Waukegan, Ill. Sav. Marozas, Vice-Prezidentas, 6 Spruce St., W. Pittston, Pa. J. B. Šaliūnas, Sekretorius, P. O. Box 421, Wilkes-Barre, Pa. J. Moliusis, Iždininkas, 44 N. Landon Avenue, Kingston, Pa. V. T. Kvietkauskas, Iždo Glob., 375 W. Academy St., Wilkes-Barre, Pa. Vincas Miliauskas, Iždo Globėjas, P. O. Box 599, Forest City, Pa. Dr. A. J. Valibus, Daktaras Kvotėjas, 106 Church St., Edwardsville, Pa.

TEISMO KOMISIJA

- 1. Simanas Galinis, 115 Putnam St., Scranton, Pa. 2. Vladas Palūpis, 113 N. Main St., Pittston, Pa. 3. Kazys Krušinskas, 180 Hale Ave., Brooklyn, N. Y.

LABDARYBĖS KOMISIJA

- 1. Juozas Venlauskas, 28 Penn Avenue, Kingston, Pa. 2. Petras Montvila, 251 Etna St., Brooklyn, N. Y. 3. Jonas Vieraitis, 155 Vernon Street, Worcester, Mass

SVIETIMO KOMISIJA

- 1. Leonardas Šimutis, 2334 So. Oakley Avenue, Chicago, Ill. 2. Gen. Miliauskaitė, P. O. Box 599, Forest City, Pa. 3. Petras P. Muliolis, 6606 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

KONTROLĖS KOMISIJA

- 1. J. Stulgaitis, 122 South Meade Street, Wilkes-Barre, Pa. 2. Juozas Purickis, P. O. Box 387, Forest City, Pa. 3. V. Mardosa, 1733 Brick Avenue, Scranton, Pa.

STATUTŲ KOMISIJA

- 1. Simanas Cibulskis, 24 E. Liberty Street, Waterbury, Conn. 2. K. Vencius, 19 Cross Street, Lawrence, Mass. 3. Tamas Seimis, 1540 E. 65th Place, Chicago, Ill.

PAŠALPŲ, POMIRTINIŲ IR ĮVAIRIŲ IŠLAIDŲ ĮSAKYMAI

ISRASYTI NUO GEGUŽĖS 1 D. IKI BIRŽELIO 2 D., 1933 M.

Table with 3 columns: Name, Address, Amount. Lists names like Antanas Žilinskas, Juozas Bulutas, Pranciškus Vaškas, etc., with their respective contributions.

L. R. K. S. A. 4-TOS PA. APSKRITIES SUSIRINKIMO PROTOKOLAS

Suvažiavimas įvyko birželio 25, 1933 švč. Trejybės parapijos svetainėj, Wilkes-Barre, Pa. Susirinkimą atidarė pirmin. S. Marozas pakviestas vietinį kleboną kun. J. K. Miliauską sukabėti maldą. Po atkalbėjimo maldos, gerb. kun. J. K. Miliauskas sveikino susirinkusius atstovus ir palinkėjo geros kloties svarstyme apskrities reikalų, taip pat velindamas laikytis organizacijos dvasinių ir materialinių pagrindų.

NAUJI NARIAI PRISIRAŠĖ IR PERSIKĖLĖ AUKŠTESNIUS APSAUGOS IR PAŠALPOS SKYRIUS BIRŽELIO MĖN., 1933 M.

Table with 3 columns: Name, Address, Amount. Lists names like 1 kp. Vaičiškauskas J. Raim., 7 Berulitūtė Elena, etc., with their respective contributions.

l-mos kp. Edwardsville — Jurgis Jonavičius, Adomas Antanynas, Matas Zujus, Adolfas Kaduškevičius, Dr. L. Radzevičius, Ant. Muckus, Juozas Mamonis; 6 kp. Plymouth—Andrius Gavononis; 7 kp. Pittston — Kastantas Varnagiris, Vladas Palūpis, Juozas Joneika; 14 kp. Wilkes-Barre — Jonas Jančaras, Petras Volungevičius, Ant. Buragas; 17 kp. Wilkes-Barre — Silvestras Pileckis, Vincas B. Dainis, Juozas Jancevičius, Juozas Batvinskas, A. Zakarauskas; 25 kp. Miners Mills — Vincas Lugauskas, Valentas Petrauskas; 46 kp. Sugar Notch — Ignotas Navalskis; 56 kp. Breslau — Pr. Bucevičius; 57 kp. Exeter — Stasys Mikučionis; 153 kp. Lee Park W.-B. — Juozas Mažeika; 155 kp. Scranton — Ant. Virpša; 183 kp. Pittston — Juozas Levanauskas, Pranas Jurevičius, Vincas Dailys; 209 kp. Kingston — Juozas Šupšinskas, Martynas Vilkelis, Jonas Tamelis, Juozas Gibavičia; 212 kp. Plainš — Juozas Žitkevičius; 233 kp. Port Griffith —

Table with 3 columns: Name, Address, Amount. Lists names like 32824 Leo Razumas, 194 kp., 5 sk. pomirtinė už a. a. Juozą Razumą, etc.

BROOKLYN, N. Y.

Pusmetinis suvažiavimas LRKSA. New Yorko ir New Jersey apskr. atstovų suvažiavimas buvo liepos 9, 1933 Karalienės Anglų parapijos salėje, kamp. Fourth ir Roebing gatvių, Brooklyn, N. Y. Suvažiavimą atidarė pirmininkas p. Montvila 1:20 po pietų maldą. Nors diena buvo karšta ir parapija turėjo išvažiavimą, bet vis tiek atstovų suvažiavimas virš 20. Atstovų pribuvo ne tik iš New Yorko ir New Jersey, bet ir iš toliau nepatingėjo atsilankyti. Čia nenorui užimt svarstymo reikalų, nes tuo pasirūpins suvažiavimo sekretorius.

Labai buvo linksma tēmyt ir klausyt, kaip atstovai rišo ir svarst klausimus ir įnešimus. Apskr. pirmin. P. Montvila visiems atsakinėjo ir aiškino švelniai, supratlyvai ir palankiai. Atrodo, kad visi pritaria ir darbuojasi dėl šios organizacijos gerovės iš tikros meilės su dideliu pasišventimu. Suvažiavimą uždarė maldą pirmininkas P. Montvila 6:20 vakare. Pasibaigus suvažiavimo reikalams, duryse iš kito kambario pasirodė keturios 134 kuopos narės — Kubilienė, Pankevičienė, Veskienė ir Laučienė. Jos visus atstovus sodino už stalų, nešė valgius ir gražiai vaišino. Taigi mes, atstovai, tariam nuoširdžiai aciuū 134-tos kuopos narėms už jų pasidarbavimą. Ten buvęs svėtys

LRKSA. 5-TOS PENNA APSKRITIES SUSIRINKIMO PROTOKOLAS

5-tos Penna. apskr. susirinkimas įvyko birželio 25-tą, 1933 m. šv. Antano parapijos salėj, Forest City, Pa. Susirinkimą atidarė apskr. pirm. A. T. Makusevičius 2:10 po pietų ir pakvietė vietinį kleboną kun. P. B. Paukštį sukabėti maldą. Po maldos kunigas Paukštis sveikino susirinkusius atstovus ir velino geriausių tarimų dėl LRKSA. 5-tos apskr. ir visos organizacijos. Visiems jo kalba patiko, už ką atstovai pagerbimui padėjojo atstojimui ir rankų plojimu. Vardošaukis. Iš valdybos dalyvauja pirm. A. T. Makusevičius, vice pirm. V. Miliauskas rašt. J. Purickis, iždininkas M. B. Makusevičius. Mandatų komisijon paskirtė Al. Damaševičiūtė, K. Šlamienė Mandatų komisijos raportas. Pasirodo atstovaujamos šios kuopos: 2 kp. Forest City — J. Purickis, V. Piliukaitis, Al. Damaševičiūtė, M. Mickevičiūtė; 5 kp. Forest City — K. Šlamienė; 42 kp. Eynon — J. Jokubaitis; 83 kp. Scranton — J. Žiūrevičius, J. Andriukaitis, Litvinskas; 140 kp. Carbondale — T. Makusevičius; 271 kp. Simpson — J. Pūkevičius; 300 kp. Scranton — R. Kalinauskas. Viso su valdybos nariais 13 atstovų. Taip pat daug svečių. Apskr. valdybos raportai. Valdybos nariai savo raportuose pažymį dirbę pagal savo išgalį dėl 5-tos apskr. ir visos organizacijos. Raportai vienbalsiai priimti. Pereito susirinkimo protokolas taip pat priimtas.

5-tos Penna. apskr. susirinkimai Kuopų raportai. Visos kp. gerai gyvuoja. Raportai priimti. Finansinis raportas. Išduoda rašt. J. Purickis. Išlaidų kovo mėn. 1933 m. \$6.45. Birželio 25 d. apskrities išdas \$199.19. Iždininkas praneša, kad jo apyskaitos sutinka su rašt. knygomis. Antram rašt. nepribuvus laiku, pirmininkas buvo jo vietoj. Peržiūrėję knygas, pirm. ir vice pirmininkas pareiškė, kad viskas sutinka. Raportai priimti. Iš eilės atstovai daro pastabų dėl komisijos nario, vykusio į Carbondale, \$3.00 bilos. Po ilgų diskusijų, dauguma balsų nutarė dalyką baigti, tik atėityje laikytis tvarkos ir 1929 metų nutarimo. Vienbalsiai. Nauji dalykai. Vienbalsiai nutarta leist \$10.00 išlaimėjimui. Išlaimėjimas turi būt spalį 1, 1933 m. Scrantone, kur įvyks kitas susirinkimas. Darbas pavestas apskr. valdybai, tik prie valdybos paskirta komisija iš trijų narių: J. Andriukaitis, A. Litvinskas, R. Kalinauskas. Taip pat nutarta padaryt 100 knygelėlių po 12 tikiety. Darbas turi būt duotas "Garsui." Kaip tik bus knygelės prirngtos, tai apskr. rašt. pasiųs kuopų rašt. ir komisijos nariams. Vienbalsiai nutarta kitą apskr. susirinkimą laikyt spalį mėn. 1933 m. Scranton, Pa. Taip pat nutarta apmokēt bilas. Daugiau dalykų neatsiradus 5-tos Penna apskr. gerovėi, susirinkimą apskr. pirmin. uždarė maldą 5 valandą po pietų. Aps. rašt. J. Purickis

WORCESTER, MASS.

LRKSA. 41-222 kp. ekskursija į Naragansett Pier Beach, R. I. Tikietas kainuoja \$1.75 į abi pusi (round trip). Busai pasamdyti pirmos klasės po 37 šėdėdėdė. Tai važiuosim, kaip laivais. Buvom surengę važiuoti liepos 23 d., bet dėl tam tikrų aplinkybių pakeitėm laiką viena savaitė vėliau, tai yra, ekskursija bus liepos 30 d. Busai išeis nuo kampo Waverly ir Providence St. nuo liet. šv. Kazimiero par. mokyklos 8 val. ryte, tuojaus po šv. mišių. Gerbiami LRKSA. 41-222 kp. nariai, visi važiuokime į šią smagią vietą. Ir visi Worcesterio lietuviai yra kviečiami važiuoti su 41-222 kp. surengta ekskursija. Tikietus galima gauti pas šiuos kuopos komisijos narius ir įgaliotinius: K. Leckekas, 33 Barclay St.; K. Kirminas, 44 Mendon St.; V. Delionis, 10 Shannon St.; St. Mancevičia, 64 Houghton St.; Mrs. Žemaitaitienė, A. Račkauškas, Augustinavičius, Kulikauskas, Palubeckis, V. Blaveckas. Rengėjai

L. R. K. S. A. KUOPŲ SUSIRINKIMAI

CLEVELAND, Ohio. — 8 kuopos susirinkimas bus rugpjūčio 7 dieną 7:30 val. vakare Lietuvių salėje, 6835 Superior Ave. CLEVELAND, Ohio. — 50 kuopos susirinkimas bus rugpjūčio 3 dieną 7:30 val. vakare Lietuvių svetainėj. Meldžiu narius susirinkti ir savo duokles užsimokėti A. J. Dominaitis Rašt. DONORA, Pa. — 88-tos kuopos susirinkimas bus liepos 30-tą dieną šv. Juozapo parapijos bažnytinėje salėje. Malonėkit visi būti ir naujų narių atsivesti. HARTFORD, Conn. — 89 kuopos susirinkimas bus liepos 30-tą dieną po sumos, parapijos svetainėje, 41 Capitol Ave. MASPETH, L. I., N. Y.—108 kp. susirinkimas bus liepos 30-tą dieną pas kp. pirmininką P. Kubilių. MANCHESTER, Conn. — 164 kp. susirinkimas bus liepos 30-tą dieną 2 val. po pietų, po Nr. 89 Birch St. COLUMBUS, Ohio. — 235 kuopos susirinkimas bus liepos 30-tą dieną paprastoj vietoj ir paprastu laiku.

LRKSA. 5-TOS PENNA APSKRITIES SUSIRINKIMO PROTOKOLAS

5-tos Penna. apskr. susirinkimas įvyko birželio 25-tą, 1933 m. šv. Antano parapijos salėj, Forest City, Pa. Susirinkimą atidarė apskr. pirm. A. T. Makusevičius 2:10 po pietų ir pakvietė vietinį kleboną kun. P. B. Paukštį sukabėti maldą. Po maldos kunigas Paukštis sveikino susirinkusius atstovus ir velino geriausių tarimų dėl LRKSA. 5-tos apskr. ir visos organizacijos. Visiems jo kalba patiko, už ką atstovai pagerbimui padėjojo atstojimui ir rankų plojimu. Vardošaukis. Iš valdybos dalyvauja pirm. A. T. Makusevičius, vice pirm. V. Miliauskas rašt. J. Purickis, iždininkas M. B. Makusevičius. Mandatų komisijon paskirtė Al. Damaševičiūtė, K. Šlamienė Mandatų komisijos raportas. Pasirodo atstovaujamos šios kuopos: 2 kp. Forest City — J. Purickis, V. Piliukaitis, Al. Damaševičiūtė, M. Mickevičiūtė; 5 kp. Forest City — K. Šlamienė; 42 kp. Eynon — J. Jokubaitis; 83 kp. Scranton — J. Žiūrevičius, J. Andriukaitis, Litvinskas; 140 kp. Carbondale — T. Makusevičius; 271 kp. Simpson — J. Pūkevičius; 300 kp. Scranton — R. Kalinauskas. Viso su valdybos nariais 13 atstovų. Taip pat daug svečių. Apskr. valdybos raportai. Valdybos nariai savo raportuose pažymį dirbę pagal savo išgalį dėl 5-tos apskr. ir visos organizacijos. Raportai vienbalsiai priimti. Pereito susirinkimo protokolas taip pat priimtas.

5-tos Penna. apskr. susirinkimai Kuopų raportai. Visos kp. gerai gyvuoja. Raportai priimti. Finansinis raportas. Išduoda rašt. J. Purickis. Išlaidų kovo mėn. 1933 m. \$6.45. Birželio 25 d. apskrities išdas \$199.19. Iždininkas praneša, kad jo apyskaitos sutinka su rašt. knygomis. Antram rašt. nepribuvus laiku, pirmininkas buvo jo vietoj. Peržiūrėję knygas, pirm. ir vice pirmininkas pareiškė, kad viskas sutinka. Raportai priimti. Iš eilės atstovai daro pastabų dėl komisijos nario, vykusio į Carbondale, \$3.00 bilos. Po ilgų diskusijų, dauguma balsų nutarė dalyką baigti, tik atėityje laikytis tvarkos ir 1929 metų nutarimo. Vienbalsiai. Nauji dalykai. Vienbalsiai nutarta leist \$10.00 išlaimėjimui. Išlaimėjimas turi būt spalį 1, 1933 m. Scrantone, kur įvyks kitas susirinkimas. Darbas pavestas apskr. valdybai, tik prie valdybos paskirta komisija iš trijų narių: J. Andriukaitis, A. Litvinskas, R. Kalinauskas. Taip pat nutarta padaryt 100 knygelėlių po 12 tikiety. Darbas turi būt duotas "Garsui." Kaip tik bus knygelės prirngtos, tai apskr. rašt. pasiųs kuopų rašt. ir komisijos nariams. Vienbalsiai nutarta kitą apskr. susirinkimą laikyt spalį mėn. 1933 m. Scranton, Pa. Taip pat nutarta apmokēt bilas. Daugiau dalykų neatsiradus 5-tos Penna apskr. gerovėi, susirinkimą apskr. pirmin. uždarė maldą 5 valandą po pietų. Aps. rašt. J. Purickis

WORCESTER, MASS.

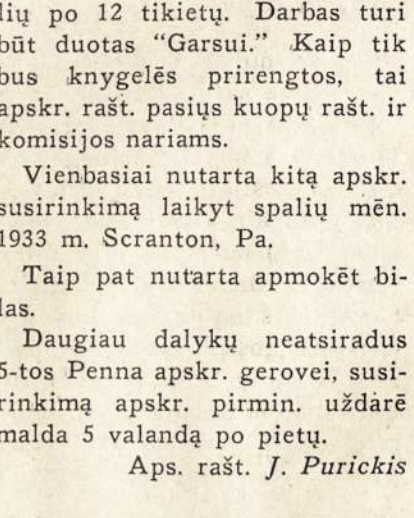
LRKSA. 41-222 kp. ekskursija į Naragansett Pier Beach, R. I. Tikietas kainuoja \$1.75 į abi pusi (round trip). Busai pasamdyti pirmos klasės po 37 šėdėdėdė. Tai važiuosim, kaip laivais. Buvom surengę važiuoti liepos 23 d., bet dėl tam tikrų aplinkybių pakeitėm laiką viena savaitė vėliau, tai yra, ekskursija bus liepos 30 d. Busai išeis nuo kampo Waverly ir Providence St. nuo liet. šv. Kazimiero par. mokyklos 8 val. ryte, tuojaus po šv. mišių. Gerbiami LRKSA. 41-222 kp. nariai, visi važiuokime į šią smagią vietą. Ir visi Worcesterio lietuviai yra kviečiami važiuoti su 41-222 kp. surengta ekskursija. Tikietus galima gauti pas šiuos kuopos komisijos narius ir įgaliotinius: K. Leckekas, 33 Barclay St.; K. Kirminas, 44 Mendon St.; V. Delionis, 10 Shannon St.; St. Mancevičia, 64 Houghton St.; Mrs. Žemaitaitienė, A. Račkauškas, Augustinavičius, Kulikauskas, Palubeckis, V. Blaveckas. Rengėjai

L. R. K. S. A. KUOPŲ SUSIRINKIMAI

CLEVELAND, Ohio. — 8 kuopos susirinkimas bus rugpjūčio 7 dieną 7:30 val. vakare Lietuvių salėje, 6835 Superior Ave. CLEVELAND, Ohio. — 50 kuopos susirinkimas bus rugpjūčio 3 dieną 7:30 val. vakare Lietuvių svetainėj. Meldžiu narius susirinkti ir savo duokles užsimokėti A. J. Dominaitis Rašt. DONORA, Pa. — 88-tos kuopos susirinkimas bus liepos 30-tą dieną šv. Juozapo parapijos bažnytinėje salėje. Malonėkit visi būti ir naujų narių atsivesti. HARTFORD, Conn. — 89 kuopos susirinkimas bus liepos 30-tą dieną po sumos, parapijos svetainėje, 41 Capitol Ave. MASPETH, L. I., N. Y.—108 kp. susirinkimas bus liepos 30-tą dieną pas kp. pirmininką P. Kubilių. MANCHESTER, Conn. — 164 kp. susirinkimas bus liepos 30-tą dieną 2 val. po pietų, po Nr. 89 Birch St. COLUMBUS, Ohio. — 235 kuopos susirinkimas bus liepos 30-tą dieną paprastoj vietoj ir paprastu laiku.

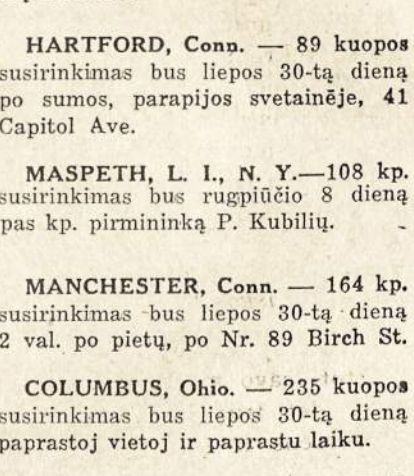
LRKSA. NARIŲ DOMEI

L. R. K. S. A. ZENKLELIAI IR ŽIEDAI Jei nori, kad mūsų brangi organizacija augtų nariais ir juose bujotų fraternalizmo dvasia, tai geriausias būdas to atsiekt nešiojant šios organizacijos ženklelius arba žiedus. Jei kuris narys-ė dar neturi minėtų ženklelių, tai privalėtų įsigyti. Kainos yra sekamos: LRKSA moteriškos sagutės \$1.50 LRKSA moteriškos spilkutės 1.00 LRKSA vyriškos spilkos... 1.50 LRKSA vyriškos spilkos... 1.00 LRKSA žiedai 10 karatų... 7.50 Reikalaudami ženklelių ir žiedų kreipkitės į "GARSO" ADMINISTRACIJĄ 73 E. South St., P. O. Box 421, Wilkes-Barre, Pa.

L. R. K. S. A. ZENKLELIAI IR ŽIEDAI

Jei nori, kad mūsų brangi organizacija augtų nariais ir juose bujotų fraternalizmo dvasia, tai geriausias būdas to atsiekt nešiojant šios organizacijos ženklelius arba žiedus. Jei kuris narys-ė dar neturi minėtų ženklelių, tai privalėtų įsigyti. Kainos yra sekamos: LRKSA moteriškos sagutės \$1.50 LRKSA moteriškos spilkutės 1.00 LRKSA vyriškos spilkos... 1.50 LRKSA vyriškos spilkos... 1.00 LRKSA žiedai 10 karatų... 7.50 Reikalaudami ženklelių ir žiedų kreipkitės į "GARSO" ADMINISTRACIJĄ 73 E. South St., P. O. Box 421, Wilkes-Barre, Pa.

SVEIKATOS SKYRIUS

Šį Skyrių Tvarko ir Prižiūri
AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DRAUGIJA

DANTŲ ATSPARUMAS

Rašo DR. G. BLOŽIS,
Chicago, Ill.

(Pabaiga)

Daugelis iš mūsų manome, kad dantis reikia taisyti tada, kuomet juos pradeda skaudėti, nes aš tą esu patyręs iš praktikos. Kuomet paklausiu paciento, kodėl tamsta netaisi savo dantų pirmiau, nes jie jau labai išpuvę, dabar sunku besutaisyti, gal būt, reikės keliatą ištraukti, gauni atsakymą, kad neskaudėjo; reikią, kad neskaudėjo, tai nereikėjo nei taisyti, nors ir labai buvo išpuvę, nors ir didžiausios duobutės susidarę kur gali maisto pasilikti ir padaryti burną dvokiančią, kad net negalima pakęsti tos smarvės. Toji smarvė dar ne viskas. Kuomet mes turim burnoje tuos išmatų produktus, arba duobes, mes ten auginame neišpasakytą daugybę bakterijų, kurios eina į mūsų kūną su kiekvienu valgiu arba rijimu seilių. Tuomet mes nuodijame savo sveikatą — kūną. Na, ir paskui mąstom: kas gi čia yra šio manimi, kad aš pradėjau nesijauti. O nepamąstom apie tai, kad mes nuodijam turim pilną burną. Pradedame lankyti medicinos gydytoją, kuris kad mes išgydytų, surašęs burnoje ligos priežastį, siunčia pas dantų gydytoją. Tada ir viskas užsibaigia.

Dantis taisyti reikia tuomet, kuomet dantų gydytojas pasakys, kas reikia taisyti. Nes kas nori turėti gerus dantis ir gerą sveikatą, turi bent vieną kartą į metus nueiti pas dantų gydytoją, kad išvalytų. Tas valymas yra būtinas. Nežiūrint kaip daž-

nai vartosi dantų šepetuką, vis tiek kalkulo druska aplimpa dantis apie smegenis; tos kalkulo druskos nusistoja iš seilių. Gydytojas, išvalęs dantis, pasakys, ar reikia taisyti, ar ne. Suprantama, etiškas gydytojas, o ne kokis feikeris, ne toks, kuris tįri iškaba, kad "dykai egzaminuoja." Suprantamas dalykas, kuomet mažai išpuvęs dantis, tuomet mažai darbo prie jo, mažiau skausmo pacientui ir mažiau medžiagos reikia suvartoti, mažiau lėšuoja pataisyti.

Kas dėl dantų taisymo, galima pažiūrėti iš kitos pusės. Pavyzdžiui, ką mes darom su savo kasdieniniais drabužiais? Ar laukiame, pakol jie suplyšta, ar taisome pamatę mažą skylutę? Suprantamas dalykas, norėdami kad drabužiai ilgiau laikytų, taisome, kaip greitai pamatome, kad jau praplyšę, ir tokiu būdu ilgiau juos išnešiojame. Na, kodėl taip nepasielgti su dantimis.

SVEIKATOS PATARIMAI VASARAI

Žmogus negali visiškai atsivėsinti karštame ore. Bet Science Service teikia kelius patarimus šiek tiek atsivėsinti labai karštam orui užpuolus.

Greitas Atsivėsėjimas

Karštoji dienoj greitai atsivėsinti, idėk rankas iki alkūnės šaltame vandenyje, arba laikyk rankas iki alkūnių po bėgančiu vandeniu iš krano. Tavo kūno visas kraujas per kelias minutes teka per rankas nuo alkūnės iki plaštakos. Tuomet įeigu tik vanduo šaltas, gali labai greitai numušti kūno temperatūrą taip darant.

Truputis Druskos Vandenyje

Jeigu karštoji vasarą turi sunkiai vartoti savo muskulius, tai patartina įdėti truputį druskos ir stiklą vandens ir išgerti. Dirbant sunkius darbus karštyje žmogaus prakaitas išsėmia tiek daug druskos iš kūno, kad kartais žmogus lengvai apalpsta arba nuovargis užpuola. Sakoma, kad šis išbaigimas druskos yra priežastim baisaus mėlungiško traukimo, kuris užpuola angliakasių, plieno darbininkus ir

SIMPSON, Pa. — 271-mos kuopos susirinkimas bus liepos 30-tą dieną Igno Stungio salėje.

LINDEN, N. J. — 200 kuopos susirinkimas bus rugpjūčio 1 dieną A. Rupsio salėje, kamps Wood Ave. ir 16th St. Pradžią 7:30 val. vakaro. Visi nariai malonėkit dalyvaut.

BALTIMORE, MD.

Atsivėikėjimo Vakariene
LRKSA. 13-ta kuopa rengia savo pirmininkui J. Ceplinskiui išleistuvių vakarą, liepos 23 d. š. m. 7 val. vakare šv. Alfonso parapijos svetainėje. Po vakarienei bus šokis (už šoki įžanga nemokama). Malonėkite atsilankyti kuo daugiausia.

pečkurius, kurie visi lieka prie savo darbų karščiausioj vasaroj.

Šalti Gėrimai

Povaliai gerk šaltą alų, leduotą arbatą ir lemondą ir visus šaltus gėrimus. Ir žiūrėk, kad nebūtų per šalti. Jeigu žmogus greitai įpils gerą dalį šalto gėrimo į pilvą, tas gali vesti prie greito skilvio nemalimo. Kreipk dėmesį į tavo maisto temperatūrą, kiek tu valgai ir kiek geri, ir įprask povaliai visuomet valgyti ir gerti; tas patartima vasaroj ir žiemoj.

Tinkamas Valgis Vasaroj

Mažai ir lengvai valgyk. Maistas yra kuras, kuris įkaitina tavo kūną iš vidaus. Mes visi turime žinoti, jog vasarai atėjus turime pasirinkti lengvesnius valgius, negu valgėme žiemos laikui. Galime labai lengvai be riebių valgių apsieiti, kaip ir per daug saldžių, tų vieton patartina pasirinkti ir valgyti daugiausia vaisių. Riebiai pereigti yra įkaitina. Riebiausias maistas yra mėsa ir kiaušiniai.

Lengvi Drabužiai

Liūosi lengvi drabužiai yra tinkamiausi vasaroj. Nes toki drabužiai neleidžia kūno išvėdinimui ir greitam prakaito išgaravimui. Tas prakaito išgaravimas atvėsina kūną. Ankšti drabužiai neleidžia šiltam orui apsieiti kūną. Karštame ore svarbiausias atvėsinimas yra prakaito išgaravimas. Ir todėl svarbu dėvėti kuo lengviausius drabužius.

Kas link galvos uždengimo, jeigu nevertoji šiaudinę skybėlę, tai pasirink minkštą veltinę kepurę, bet nevertok taip vadinamas "caps."

Biznieriai, Skelbkitės "Garse"

FRATERNALIZMO ISTORIJA

Rašo TAMAS ŠEIMIS

(Tęsinys)

III.

Kun. Burba Lietuvių Gynėjas

Kun. A. Burba, kaip patsai yra sakęs, jau iš mažų dienų turėjo prisirišimą prie lietuviybės. Seminarijoj būdamas bandė rašyti lietuvių daineles. Kas jam sukėlė meilę ir supratimą lietuviybės, yra gana sunku įspėti. Vilniaus seminarija, kaip žinoma, yra lenkų lizdas. Daug iš alumnų lietuvių kalbos visai nemoka, arba nenori ir nekalba. Jaunas Aleksandras tad, nesimokęs gimnazijoj, suvis menkai mokėjo lenkiškai, atkreipė į save sulenkėjusių vilniečių, savo draugų, dėmesį. Jie nekartą iš jo apsiėjimų tyčiojosi, kas pas jį tik tvirtino lietuviybę, o dėl ponystės ir lenkų turėjo sukelti jo širdy vien tik neapykantą, kuri neišdilo visą jo gyvenimą. Lietuviystės meilę jame stiprino Vilniaus diecezijos pralotas kun. Gimževskis, su kuriuoom jaunas kun. Burba susipažino ir, kaip patsai sakė, buvo jo didžiausiu godotoju ir prieteliu. Gimževskis buvo žmogus mokytas, apsišvietęs, jo raštai ir laiškai turėjo Burbai didelę įtakę.

Nuvykęs po iššventinimo į Žaslius, kun. Burba pradėjo rinkti lietuvių dainas ir pasakas. Dainų surinkęs į 300, pasakų į 10, burtų į 31, gydymų su burtais 5, kuriuos bene visus nusiuontė į "Rusų Geografų Draugiją" Petrogradan, kurios draugijos (prikalbinimu prof. E. Volterio) pasiliko nariu. Žasliai yra grynai lietuvių parapija, o klebonu joje buvo kun. Šmigro, nei žodžio lietuvių kalbos nemokęs. Pamokslai buvo sakomi vien lenkų kalba, poterius žmonės turėjo mokintis lenkų kalba. Kada kun. Burba pradėjo sakyti Žasliuose lietuvių kalba pamokslus, žmonės iš apielinkės, kaip ant kokiu atlaidų, pradėjo lankytis į Žaslius. Kun. Burbos rūpesčiu Žaslių bažnyčioj buvo užvesti ir lietuvių giedojimai. "Bet lietuvius man ten sujūdinus, išdygo ir mano priešai," rašo kun. Burba. Apielinkės poneliai dvasiškaikai valdžiai skundė jį, kaipo kunigą palankų pravoslavijai, o maskoliams skundė, kaip žmonių kurstytoją ir maištininką.

Pasilikęs klebonu Labanoroj, kur lietuviai jau buvo drūčiai sulenkėje, kun. Burba daugiausia nei per du metus vedė juos prie lietuvių kalbos, dalino lietuvių knygas, už ką buvo vadinamas agitatoriumi ir skostas savo priešų, pagalius pateko ant dviejų metų į vėnuolyną.

Sunkus buvo darbas dėl kun. Burbos tarp lietuvių prastūnėję Vilniaus rėdyboj, kur be sulenkėjimo, žmonės yra menkai apsišvietę ir labiausiai ger nei kur kitur Lietuvoj yra linkę prie girtavimo.

Seniausios kun. A. Burbos eilės bene bus tik "Artojaus Sapnas," parašytos Vilniuje 1880 m., o patilpe pirmu kart "Vienybė Lietuvininkų" 1889 m.

1883 m. "Aušroj" randame du jojo trumpų, proza rašytų, straipsnių: "Latviški laikraščiai" ir "Kun. Antanas Juškevičius." Taipgi "Aušros" bendradarbiu buvo pirmuose metuose jos atsiradimo.

1894 m. 4 d. balandžio jis išleidinėjo nuosavą savaitinį laikraštėlį "Valtis," kuris išleidinėjo jo lėšomis Plymouth'e. Buvo tai grynai religijinis laikraštis. Pradžioj kiekvieno numerio tilpdavo Evangelija ir jos aiškinimas. Iš svarbesnių raštų randame ten vertimą "Maldingų Dūmojimai" šv. Alfonso, "Paveizdžiuose tikėjimo ir papročių mokslas." Keliatą apysakėlių ir aprašymėlių iš gyvenimo ir tt. "Valty" patilpo apie 30 dainų surinktų Labanoros apielinkėse.

1892 m. pertaisė ir išleido, su kun. Abromaičiu, "Istorija Katalikų Bažnyčios," parašyta Wappler'o, versta į lietuvių kalbą kun. kan. Gimževskio.

Kun. Burba taipgi surašė ir sutaisė lietuvių dainėlių rinkinį, kuris išėjo Plymouth'e 1893 m. Jis taisė ir perrašė ir darė korektas "Lietuvos Istorijos" Simano Daukanto, o 1892 m. parašė ir išleido "Trumpa peržvalga lietuvių darbų Amerikoje."

Kun. Burba dėl lietuvių darbo, dėl jų rašė, dėl jų "amžėlį baigė." Nuostabus dalykas, nerandame, gali sakyti, nei vienos kun. Burbos parašytos dainelės, vieno trumpo raštelio, kompondacijos, kurioj nebūtų minėta: "Lietuva." Visų jo raštų siekis yra, kad pabudinti lietuvių tėvynės meilę. Gerai vienas iš lietuvių pasakė, "kad kun. Burba nebuvo talentuotu dainiumi, nebuvo dideliai mokintu raštininku, bet buvo begalo karštas tėvynės mylėtojas." Kun. Burbos patriotizmas atnešė dėl lietuvių daugiaus naudos, nei nevienu gabaus stilisto tomų tomui prirašyti apysakų.

Už agitacijas papuolė į Gardino vienuolyną Lietuvoj, dėl agitacijų turėjo iš Lietuvos kelti, dėl agitacijų atvyko į Ameriką ir ant vietos Lietuvai ir lietuviams savo agitacijomis milžinišką darbą nuveikė.

Amerikos lietuvių socialis gyvenimas, kaip bažnytinis, taip ir draugijinis, tuomet visur laikėsi su lenkais. Šeimynos, ilgiaus Amerikoje pagyvenę, patekė tarp lenkų, pramokę lenkų kalbos, lietuvių kalbos nevertavo. Liūdnas buvo vaizdas, kaip lietuviai, atėję į anglių Ameriką, lenkinosis, kartais lyg per prievartą, išjuokti už lietuvių kalbą nuo lenkų, tarp kurių ir su kuriais gyveno ir nuo lenkų kunigų, prie kurių parapijų priklausė.

Liūdnas Padėjimas

Tuoju pirmose dienose savo buvimo Amerikoje, kun. Burba gavo pažinti liūdną Amerikos lietuvių padėjimą. Apie 5,000 lietuvių, priklausančių prie Sheandoah'io parapijos (tai Sheandoah ir Mahanoy City su apielinkėmis), turėjo kleboną lenką, kuris lietuvių kunigą net išklausymui velykinės išpažinties niekad nekvesdavo. Parapijos atstovai nuėjo pas savo kleboną ir pristatė jam kun. Burbą, prašydami, kad priimtų jį nors ant nekuriu laiko pas save, bet tas nei klausyti apie tai nenorėjo, o kun. Burbą liepė atstovams vestis su savimi į mainas dirbti.

Kun. Burba nuvyko tada į Hazletoną (Scranton dieceziją), pas kun. Abromaitį, kurs da neseniai buvo į Ameriką atvažiavęs. I nuosaigai, mat, Hazletono apygardą lenkų kunigų įtekmė nedaejo. Kiti Amerikos vyskupai, lenkų painformuoti, lietuvių kunigų į savo dieceijas suvis nenorėjo priimti ir neleido organizuoti lietuvių parapijas. Reikėjo dirbti, reikėjo sujūdinti lietuvius taip, kad jie tvirtu noru, vienu balsu ir lenkų kunigų ir vyskupų pergalėtu. Tą apsiėmė nuveikti ir puikiai atliko kun. Aleksandra Burba. Jis įkvėpė pas lietuvius lietuvių dvasią, parodė jiems, kuom jie yra, jis juos atskyrė nuo lenkų ir suorganizavo, sudrūtinu, jis — kaip mačiau parašyta ant kun. Burbos paveikslė pas vieną lietuvių — "Prikėlė Amerikos Lietuvius." Lietuvių kunigų ragino kalbėti tarp savęs vien tikta lietuvių kalba.

Apėmęs po kun. Varnagiro lenkų-lietuvių parapiją Plymouth'e, 1886 m. rugšėjo mėn., kada lenkai pasipriešino, kad bažnyčioj pamokslai būtų sakomi ir lietuvių kalba, kun. Burba žinojo, ką daryti. "Lietuviai bažnyčiose turi turėti lietuvių giedojimus ir lietuvių kalba pamokslus," aiškino jiems. Pasišlylė neapsakomi vaidai, apie kuriuos skaitytojas gali spręsti. Viskas užsibaigė tuomi, kad lie-

LIETUVOS ŽINIOS

A. A. DOMININKAS
JONAS BLYNAS

Birželio mėn. 22 d. naktį mirė žymus tautininkų veikėjas.

D. J. Blynas gimė 1877 m., Pušaloto v., Biržų apskrity. Mokslius ėjo Panevėžio realinėj mokykloj. 1900 m. išvažiavo į Odesą. Čia gyvendamas dirbo įvairius darbus, pagaliau gavo tarnybą Odesos valstiečių žemės banke. Dėl savo darbštumo 1916 m. a. a. Blynas buvo paskirtas minėto banko direktorium.

Pildydamas tiesiogines pareigas, a. a. Blynas neužmiršo ir visuomenės veikimo, aktyviai dalyvaudamas Odesos lietuvių gyvenime: organizuoja lietuvius inteligentus, rūpinasi lietuviškomis pamaldomis, vaikų mokymu lietuvių kalba, įsteigia lietuvių susivienijimą — "Rūtą." Karo pradžioje a. a. Blynas kartu su kitais lietuvišiais inteligentais įsteigė Odesoje nuo karo nukentėjusiems šelpti komitetą.

Karui besibaigiant, buvo sudaryta Odesos lietuvių taryba, kurios prezidiume buvo ir velionis. Taip pat dalyvauja ir lietuvių seime Petrapily.

1918 m. velionis su šeima grįžta į Lietuvą, apsigyvena Kaune. Iš pradžių dirba finansų ministerioj, o nuo 1921 m. įvairiuose bankuose. 1928 m. išrenkamas Žemės Banko direktorium. Seimų laikais, kaip išitinkęs tautininkas, aktyviai dalyvauja rinkimų propagandoj. Aktyvus tautininkas pasiliko ligi savo ligos. 1930 m. a. a. Blynas ima kankinti vėžys. Gydytis važinėjo užsienius, bet nieko negelbėjo. Pagaliau, po sunkių kančių pavusimė.

Velionis paliko žmoną ir ketvertą vaikų.

TRYS LIETUVIAI ČEMPIONAI KAUNE

Birželio 21 į Kauną iš Paryžiaus atvažiavo trys lietuvių čempionai, tai du amerikiečiai Karolis Požela, Vincas Bertašius ir kauniečiams jau matytas boksininkas Vinča.

Karolis Požela gimęs Lietuvoj Steigvilių km., Žemielio valsč. Imtininko karjerą pradėjo Rusioj, Peterburge. Čia žinomas prieš karą lietuvis imtininkas Valtas Požela į šią sritį įtraukė ir pradžioje buvo jo mokytojas. Rusioj pasiekęs gražių laimėjimų turėjo ją apeleisti ir keliavo per Sibirą, Kiniją ir Japoniją Amerikon. Geriausios dienos K. Poželai atėjo Amerikoje, kur jis pasiekė Amerikos imtininkų čempiono titulą. Iš čia K. Požela išvažiavo Anglijon ir Prancūzijoje. Anglijoj rungėsi su pasaulio čempionu vokiečiu Foehneriu, kurį du kartus nugalėjo, tuo būdu laimėdamas ir pasaulio imtininkų čempiono titulą. Dabar Požela atvažiavo Lietuvon pailsėti ir pamatyti gimines ir pažįstamus.

Kartu su Požela atvažiavo antras amerikietis lietuvis imtininkas Vincas Bertašius. Nors dar jaunas, vos 24 m. amžiaus, bet jau spėjo daug ką nugalėti Amerikoje, Anglijoj ir Prancūzijoje. Vincas Bertašius gimė Amerikoje ir čia besistudaudamas pamėgo imtynių sportą. Paskutiniu metu, besirungdamas Anglijoj ir Prancūzijoje, nebuvo niekieno nugalėtas.

Abu imtininkai pailsėję porą mėnesių Lietuvoj vėl važiuos Lietuvai iš lenkų-lietuvių parapijos Plymouth'e, apie kurios pastatymą daugiausiai rūpinosi, turėjo pasitraukti, negavė nieko, kadangi bažnyčia buvo užrašyta ant lenkų (Polish) vardo. Lietuviai nėra lenkais, yra ir pasiliko lietuvišiais (Lithuanians), ir savo bažnytinį turtą privalo rašyti ant lietuvių vardo! Tą padarė pirmutinis kun. A. Burba. Jis suorganizavo 1890 m. Plymouth'e grynai lietuvių katalikų parapiją.

Anglijon, o iš čia grįš į savo antrąją tėvynę, Ameriką.

Jei atsiras Lietuvoj norinčių su jais rungtis, tai jie ir čia parodys savo vikrumą ir jėgą.

Tiesa, Karolis Požela turi didžiausią virtinę medalių ir žetonų, tarp jų ne vieną su briliantu. "R."

LATVIJOS DAINŲ ŠVENTĖ

Birželio 17—18 d. Rygoj įvyko latvių dainų šventė. Pirmoji latvių dainų šventė įvyko Rygoj 1873 m. birželio 26—27 d., antroji — 1880 m., trečioji — 1888 m., ketvirtoji — 1896 m., penktoji — 1910 m., šeštoji — 1926 ir septintoji — 1931 m.

Pirmojo šventėj, prieš 60 metų, dalyvavo 55 chorai su 1102 dainininkų, o paskutinėj — 285 chorai su 12,600 dainininkų. Šių metų šventėj dalyvavo 264 chorai su 12,000 žmonių. Programoj — 44 choro dainos.

Į šventę buvo atvykę taip pat 60 chorų su 12,000 dainininkų. Šių metų šventėj dalyvavo 264 chorai su 12,000 žmonių. Programoj — 44 choro dainos.

ŽIAURI ŽMOGŽUDYSTĖ TIES TARUSKIAIS

Netoli Taruskių (šiaurojo geležinkelio stoties) nuo Panevėžio apie 12 klm. įvyko žiauri žmogžudystė.

Irena Ivanovaitė 28 mt. mergina, siaurojo geležinkelio ruožu iš Panevėžio ėjo aplankyti savo brolių gyv. Kulbių kaime. Netoli namų ji susitiko iš darbo grįžtantį Beriozovą Kostą, buvusį savo meilužį.

Lydėdamas ją Beriozovas pradėjo karščiuotis, ir išsitraukęs kišeninį peilį smogė ją krūtinėn; užpultoji, matyt, dar grynėsi, nes smarkiai supiaustytos rankos, išiutes užpuolikas, nesiliovė, net parkritusią ją dar badė. Ivanovaitė subadyta krūtinė, išleisti viduriai, perpiauta gerklė.

SOCIALINĖ APSAUGA LIETUVOJE

Socialinė apsauga rūpinasi vyriausybė ir savivaldybės, visuomenei padedant. Dabartiniu metu valstybinių socialinio globojimo įstaigų yra: Lopšelis, 2 vaikų prieglaudos, invalidų namai ir akliesiems institutas. Savivaldybių išlaikomų yra: Lopšelis, 9 vaikų prieglaudos, 43 senelių prieglaudos ir 2 vaikų darželiai. Nemažai socialinio globojimo įstaigų išlaiko ir visuomenės organizacijos, kai kurios su valdžios parama: 5 Lopšeliai, 48 vaikų prieglaudos, 68 senelių prieglaudas, 34 vaikų darželiai, 21 vaikų aikštelė ir 12 sveikatos centrų. Šiose įstaigose iš viso globojamų yra 645 Lopšeliuose, 3023 vaikų prieglaudose, 3,061 senelių prieglaudose, 2,122 vaikų darželiuose ir 2,405 vaikų aikštelėse.

1928 m. svarbesniuose Lietuvos centruose buvo įsteigtos pirmutinės 7 ligonių kasos, o 1931 m. ir visoje Lietuvoje. Ligonijų kasose yra apdrausta 40,715 asmenų ir apie 30,000 šeimos narių.

Vidus teikalų ministerijos yra paruoštas bendras socialinės globos įstatymas, kuris pasiūstas ministerijų kabinetui priimti. Pagal minėtą įstatymą visuomenės organizacijoms ir toliau paliekama teisė rūpintis socialine globa. Bet aiškiai nustato šioje srityje vyriausybės organams ir savivaldybėms pareigas, pavardama teikti socialinę globą vaikams, psichiniai (protiniai) nesveikiems, sirgusiems raupais, maru, cholera, raupais ir dėmėtąja šiltine, pasiutusį gyvulių aprietiems, nukentėjusiems nuo gaivalinių nelaimių ir Lietuvos piliečiams svetimose valstybėse.

Savivaldybėms uždedama pareiga teikti globą dėl senatvės negalintiems dirbti ir invalidams, kuriems kitais įstatymais globa nenumatyta irr kitiems ligoniams, išskyrus aukščiau išvardintus. Valdžiai ir savivaldybei bendrai pavardama rūpintis nešėčiomis ir gimdyvėmis motinomis, tuberkuliozu sergančiais ir venerikais užkrečiamoj ligos stadijoje.

Statistikos daviniai rodo, kad nuo džiuvos kasmet Lietuvoje miršta apie 3,000 žmonių, o džiova serga vidutiniai apie 25,000 žmonių. Psichiniai nesveikų žmonių priskaitoma apie 10,000, kurių apie 4,000 reikalinga laikyti gydymo įstaigose. Kovai su venerinėmis ligomis buvo įsteigta 10 ambulatorijų. Tačiau dabar tos ambulatorijos pataikintos ir pavesta visoms savivaldybėms įsteigti prie apskrinių ligoninių arba atskirai ambulatorijas venerikams.

1932 m. socialinei apsaugai valstybė išleido 2,600,000 litų, savivaldybės — 3,390,000 litų ir visuomenės organizacijos — 1,350,000. Tam tikslui lėšos kasmet didinamos. "M. R."

Iš žemės ūkio ministerijos niškų departamento atleisti visi tarnautojai ne Lietuvos piliečiai.

Ministerijų kabinetas priėmė šių metų biudžetą 250,800,000 litų.

Valst. dramą žada atskirti nuo valst. operos. Norima gauti daugiau pajamų, nes šiems reikalams valstybė gana daug išmoka. Negerovės metais kiekvienas litas brangus.

Lietuva į Angliją galės įvežti nuo birželio 23 d. iki liepos 22 d. 35,100 centnerių kiaulienos — bekonų, o nuo liepos 23 d. — ir toliau kas mėnuo po 34,200 cnt.

"Socialdemokratas" — socialdemokratų partijos organas — visam karui būvio laikui uždarytas.

Iš Vilniaus per administracijos liniją atbėgo lenkų III artilerijos pulko kareivis. Bėglys pareiškė, kad jis nenorėjęs sveitimiesiems tarnauti, dėl to ir pabėgo.

Visuose Lietuvos kalėjimuose šiuo metu yra 3,200 kalinių, iš jų 400 — politinių. Vasarą kalinių skaičius paprastai sumažėja, nes susirgę kaliniai gauna atostogas.

Švietimo ministerija numato nuo sekančių mokslo metų atidaryti penkias pradžines prekybos mokyklas: Kaune, Marijampolėj, Šiauliuose, Panevėžyje ir Ukmergėj. Mokslas jose bus išeinamas per trejus metus.

PREZIDENTO SŪNUS GAVO DIVORSĄ

Minden, Nevada. — Liepos 14-tą Prezidento antrasis sūnus Elliot, 22 metų, užvedė bylą gavimui divorso nuo savo žmonos Elizabeth Donner iš Philadelphia.

Jėdu susituokė metai ir pusė atgal. Elliot Roosevelt kaltina žmoną dėl jos "didelio žiaurumo, kuris suteikė jam didelių protiškių agonijų ir kentėjimų, o tolesnis sugyvenimas galėtų pakenkt jo sveikatai."

Neseniai Elliot'o motina Mrs. Roosevelt lankėsi, kad jaunosius sutaukint, bet iš to nieko neišėjo.

Liepos 17-tą distrikto teismas jiems divorsą suteikė. Procedūra tęsėsi tik 8 minutes.

Windsor, Vermont. — Liepos 15-tą automobilias nelaimėję žuvo Philip M. Taylor, 25 m., iš New York, ir William Colgan iš Springfield. Jų automobilis susitrenkė į medį, užsidedę ir abu mirtinai apdege.

LIETUVIŠKI BONAI

Mes mokame aukščiausias marketo kainas. Neparduok pirm negu pasiteiraisit pas mus. Rašykite:

KURT H. SCHURIG & CO.
50 Broadway New York

I LIETUVĄ

Reguliarūs plaukimai, — Patogus tripas, — Žemos kainos.

Dėl platesnių informacijų kreipkitės į vietinius agentus ar

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE
27 Whitehall St., New York

EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Pirmoji jungtinė lietuvių latvių ekskursija į Lietuvą buvo labai pasėkminga, kadangi su ja išplaukė didelis būrys lietuvių ir latvių liepos 8 Skandinavų-Amerikos Linijos garlaiviu "Frederik VIII." po priežiūrą plačiai žinomo kelionės eksperto pono A. Wesson iš New Yorko.

Antroji ekskursija išplauks rugpjūčio 5 garlaiviu "United States." Pasazieriai bus nugabenti tiesiai į Kopenhagą, kur jie bus perkelti į laivą ir pristatyti į Klaipėdą, be jokios kelionės geležinkeliais. Skandinavų-Amerikos laivai yra plačiai žinomi savo mandagiu aptarnavimu, geru maistu ir dideliais švariais kambariais.

Aš Jieva Dunda paieškau savo brolio Petro Dunda paeinčio iš Daunorų kaimo šiaulių apskrities ir taipgi savo pusbrolio Petro Dunda paeinčio iš Kipštų kaimo, šiaulių apskrities, abudu iš Meškūčių parapijos. Jie patys atsiliepkite, arba kas apie juos žinote praneškite, nes turu labai svarbius reikalus, sekanti adresu: Eva Dunda, 2119 Wharnton St., S. S. Pittsburgh, Pa.

Paieškau savo brolio Izidoriaus Petraičio. Atsiliepkite arba kas žino apie jį praneškite sekanti adresu: Nikodemas Petraitis, 223 Fernwood St., Corlies Sta., Pittsburgh, Pa.

Vietoj Vyro
— Kodėl jūs, panele, neištekatė? (Pagyvenusi panelė) — Aš turiu namie tris gyvulus, kurie man visiškai pakeičia vyrą: šunį, kurs visą dieną urzgia ir purvinomis kojomis teršia grindis, papugą, kuri moka gerai koliaotis ir katę, kuri visą naktį nežinia kur trankosi.

Ar Jūs Turite tą "Nesijaučiu Gerai" Jausmą?
Mūsų patarimas jums yra, neieškite pas savo vaistininką ir už dolių nusipirkite sau butelį

Nuga-Tone

Po visą pasaulį paskilbusį toniką, kuris stimuliuoja jūsų apetitą, atgaivina visą jūsų sistemą, ir jūs jausitės tvirtesniu ir miegosite geriau. Viso mėnesio treatmentas viename butelyje tabletkų. Pradėkite šį treatmentą tuojau ir jeigu po dvidešimties dienų jūs būsite neužgaudintas, jūs pinigai bus jums sugrąžinti — jūs neimate jokios rizikos.

I LIETUVĄ

Svedų Amerikos Linija
NEW YORK—KLAIPEDA

Per Gothenburgą
PIGIOS LAIVAKORTES
Greita kelionė į Lietuvą per Svediją.

Nuolatiniams išplaukiami iš New Yorko Pier 97, gale W. 57th St.

M. L. "Gripsholm", Liepos 28
M. L. "Kungsholm", Rugs. 19
S. S. "Drottingholm", Rugs. 24

Keliaujantiems "BALTUOJU SVEDŲ LAIVYNU" — kelionė būna pertrumpa. Gaus brošiūrą "BENDROS INFORMACIJOS KELIŲJE Į KLAIPEDĄ." Kreipkitės į vietinių laivakorčių agentą, atsieniški ar laišku, arba:

SWEDISH AMERICAN LINE
21 State St., New York, N. Y.
Chicago, Ill. 181 N. Michigan Ave.
Boston, Mass. 10 State St.
Detroit, Mich. 73 Monroe St.
Montreal, Que., Canada
1410 Stanley St.

KORESPONDENCIJOS

IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO AMERIKOJE.

JUOZAPO MARIJOS VILLA

Pernai įsigijome namus ir ūkį netoli Philadelphia ir ten pat įsteigėme mergaitėms akademiją. Vietą pavadiname Juozapo Marijos Villa. Mokslo metu Akademijoje lankėsi apie 20 akademikų iš rytinių valstijų. Vasara gi, akademikams išvažiavus atostogoms, Seselės mokytojos iš visų rytinių valstijų susipietė į Villą rekolekcijoms ir mokslą pagilinti. Dabar Viljoje gyvena apie 90 Seselių. Namai nedideli, didžiausias namuose kambarys — koplyčia, kurioje daugiausia telpa 40 Seselių. Tad, esame priverstos statyti, kad ir šiuose sunkiuose laikuose, prastą medicinę kopytėlę.

Mūsų aukso širdies geradariai suprātę šį gyvą reikalą pagelbėjo savo aukomis pastatyti kopytėlės sienas ir stogą. Šia proga prašome ir kitų geradarių, kurių mūsų prašymas dar nepasiekė, padėti mums įrengti kopytėlę ir įvesti joje šilumą, kad galėtume ja naudotis ir žiemos metu. Vilimės, kad mūsų gerb. Rėmėjos ir visi mūsų prieteliai suteiks mums paramos šimė reikale. Pirmosios devynios šv. Mišios (Novena) bus atlaikytos mūsų naujo kopytėlės už geradarius.

Taip pat reikiame gilios padėkos žodžius visiems suteikiusiems kopytėlių fondai aukas. Atname ir atminsime Jus kasdienės maldose.

Nuosirdžiai kviečiame visus atlankyti mūsų ūkį vasaros metu ir pasigrožėti Villos gražiąja apieilione. Villos adresas: *Villa Joseph Marie, Newton, Pa.*

AUKOS VILLA JUOZAPO MARIJOS KOPLYČIAI

- Kun. J. Karalius (Shenandoah, Pa.) \$100.00
- Kun. J. Koncius, D. D. (Mt. Carmel, Pa.) 50.00
- Kolekta Sv. Kryžiaus bažnyčioje (Mt. Carmel, Pa.) 125.95
- Kun. J. Lietuvninkas (Baltimore, Md.) 50.00
- Kun. Mendelis (Baltimore, Md.) 50.00
- Kun. A. Dubinskas (Baltimore, Md.) 10.00
- Card party surengta ponios Blum (Baltimore, Md.) 20.00
- Kun. S. Mozūras (New Philadelphia, Pa.) 10.00
- Kolekta Sv. Andriejaus bažnyčioje (Philadelphia, Pa.) 101.00
- Šv. Elenos Dr-ja (Sv. Andriejaus par., Phila., Pa.) 10.00
- Sv. Kazimiero par. sv. koncertas (Philadelphia, Pa.) 183.80
- Sv. Kazimiero par. koncertas surengtas svetainėje p-lės E. Mickinaitės, prof. Hodelio ir mokyklos alumnų (Philadelphia, Pa.) 71.00
- N. N. (Sv. Kazimiero par., Philadelphia, Pa.) 100.00
- Jonas Valionis (Sv. Kazimiero par., Philadelphia, Pa.) 100.00
- Dramatiškos Klubas (Seranton, Pa.) 100.00
- Kolekta Minersvillės bažnyčioje ir kitos aukos 102.25
- Pranciška Gelčienė (Minersville, Pa.) 50.00
- Aukos iš New Phila., Pa. 25.00
- Kolekta bažnyčioje (Tamaqua, Pa.) 15.00
- N. N. Liberty Bond (Philadelphia, Pa.) 100.00
- Aukos N. N. (Philadelphia, Pa.) 24.00
- N. N. (Cumbola, Pa.) 200.00
- Pranas Longinis (Worcester, Mass.) 25.00
- Juozas Galevičius (Worcester, Mass.) 25.00
- Card party ir kitos aukos (Worcester, Mass.) 50.00
- Juozapina Juškaitienė (Brocton, Mass.) 50.00
- Jieva Audijaitienė (Montello, Mass.) 30.00
- Rožė Eitavičiūtė (Montello, Mass.) 5.00

DETROIT, MICH.

Moteryų Są-gos 54 kuopa laikė pusmetinį susirinkimą liepos 6-tą, 1933 m.

Į susirinkimą narės atsilankė skaitlingai. Viskas yra tvarkingai vedama.

Finansų rašt. P. Medonienė išdavė pusmetinę apyskaitą, kuri buvo priimta vienbalsiai. Be

atstovės E. Paurazienės yra da igaliota atstovauti 54 kuopą Sąjungos seime centro pirm. M. Čižauskienė. Taipgi savo lėšomis vyksta į seimą atstovauti M. Stankienė.

Kaip buvo anksčiau pažymėta, kad sąjungietės turės piknyką liepos 24 d., tai yra klaida. Piknykas bus liepos mėn. 23 d.

Kp. Koresp.

BINGHAMTON, N. Y.

Priešvedybinis bankietas
Poni Kavaliauskienė surengė bankietą savo dukterei Marytei, kuri liepos 16-tą iškėtojo už daktaro Jono Butkaus.

Jaunavedys dr. Butkus yra kilęs iš Edwardsville, Pa., neseniai baigęs mokslus ir Binghamton'o miesto ligininėj užbaigęs daktaro praktiką.

Jaunavedė gavo daug gražių dovanų.

Bankiete dalyvavo apie 50 svečių. C. B.

BROOKLYN, N. Y.

A. L. R. K. Moteryų Sąjungos
24-to kuopos susirinkimas įvyko liepos 3, Karalienės Angelių par. svetainėj. Atidarė malda gerb. pirmininkė Saurasaitienė.

Pirmin. Saurasaitienė ir p. Dumblienė raportavo iš apskrities suvažiavimo, kuris buvo mūsų parapijos svetainėj birželio 18-tą.

Iš Federacijos raportą išdavė P. Daubarienė ir U. Dumblienė.

Išvažiavimo raportą išdavė P. Dumblienė ir P. Saurasaitienė. Išvažiavimas buvo Forest Hills Parke birželio 25-tą. Pelno kuopa liko \$25.49. Nuo ateinančio išvažiavimo pelnas eis Universalio Biuro naudai. Tas išvažiavimas įvyks rugpjūčio 27-tą.

Iždininkė Dumblienė išdavė iždo atskaitą.

Panelė Teiberiūtė perskaitė laišką iš Mot. S-gos Centro valdybos.

Delegatės aprinktos važiuoti į Shenandoah, Pa., į 16-tą seimą rugpjūčio 7, 8, 9 : P. Dumblienė ir P. Daubarienė.

Pusmetinis valdybos rinkimas. Valdyba pasiliko ta pati.

Susirinkimą pirmin. Saurasaitienė uždarė malda.

Prot. rašt. K. Račauskaitė

MINERSVILLE, PA.

Iš mūsų kolonijos mažai matyt žinučių, dėl to, kad Minersville's žmonės yra geri žmonės, daug dirba, o mažai giriasi savo darbais.

Vasarai užėjus rengia piknykus. Štai liepos mėnesį 22 ir 23 d. Moteryų Sąjunga rengia didelį piknyką Keystone Hill girutėj, greta parapijos kapinyno, vieta graži, netoli Minersvillės miestelio, žmonės pėkščia nueina ir parcina.

Taip pat šv. Pranciškaus lietuvių parapija rengia piknyką toj pačioj vietoj rugpjūčio 5 ir 6 d. Žmonės mėgsta šiuos piknykus, nes daugybė žmonių iš visur privažiuoja. Alfa

BROOKLYN, N. Y.

RADIO

Kviečiant Universal Broadcasting Corp., radio stočiai WLWL (1100) New York, per savo vedėją George P. O'Brien, ansamblis LIETUVOS DAINA, vadovaujant Violetai Tamkiūtei, duos iš eilės trečią ir ketvirtą radio programą, ketvirtadieniais liepos 20 ir 27 dd., 7:45 iki 8 valandos vakare. J. A. A.

VILNIEČIŲ BALSAS

Vidiškių parapija atsišaukė prie Amerikoj gyvenančių lietuvių, kad prisidėtų Dievo namus aptaisyti. Taigi mūsų visų šventa pareiga prisidėti, ypač vidiškiesiems.

Malonu pranešti, kad kun. Zigmanto Žaidžio balsas nebuvo balsas nuskambėjęs tyruose, Racine, Wisconsin, geros širdies žmonės užgirdo ir prisidėjo sekančiai: LRKSA. 67 kp. \$5.-11, LDS. 63 kp. \$10, S. Šapikas, S. Kumpienė, B. Mackaitė, A. Zizminskaitė, A. Vasiliauskas ir M. Sokelis po \$1.00, Markūnienė ir Radavičienė po 25c., B. V. \$5.00. Viso \$26.61.

Gerbiausia aukas siųsti tiesiog klebonui. Adresas: Poland, Ignalino paštas, Vidiškių klebonas kun. Zigmantas Žaidis; arba galima per gimines prašant pernešti bažnyčios pataisymui.

Ištikrųjų, Vidiškių parapija randasi sunkioje padėty. Nors bažnyčia tik 32 metų ir plytų sienos, vienok reikalinga taisymų. Jau 3 metai, kaip vėjas nūgriovė kryžių su bokštu ir stogas lietaus nesulaiko. Parapijonai vargo spaudžiami negali prisidėti, nes visi yra mažamečiai. Kas da blogiausia — Ignalino miestelis atsiskyrė nuo parapijos, nes valdininams lenkiškai (polskai) kalbantiems sto to naują bažnyčia. Vienok kun. Žaidis pasirijo gelbėti, nežūrint visokių sunkenybių, kad sulaukimas nuo sugriuvimo. Taigi ir prašo savo buvusių parapijonų ir taip geros širdies žmonių prisidėti su aukomis, kiek kas gali, ir pasiūsti kaip galima greičiau, o Dievas atmokės šimteriopai. Vidiškiesiems ir ignaliniams, atsiminkit tuos kelius ir takelius, kur vakštinėjot, atsiminkit savo motiną bažnyčią jos gyvenimo sunkioj valandoj. Ji pas jus šaukia, nes jūs esate jos sūnūs ir dukterys.

Bernardas Vaiskus

PAIEŠKOJIMAI

Močekvičius, Mykolas, 1923 m. gyvenęs Vesterburg, Pa. Apie ieškoma žinios reikalingos jo seserai Kazei, gyv. Šilalėje (10-1960).

Spirkauskas, Stasys, iš Ramšišės valsč., Kauno apskr., gyvenęs Brooklyn, N. Y. ar jo apylinkėse (10-1975).

Pažėra, Petras, kilęs iš Pažerų km., Veiverių v., Mariampolės apskr., gyvenęs New Philadelphia ar Silver Creek, Pa.

Majauskai, Jonas ir Aleksandras, kilę iš Jakavų km., Seredžiaus val., Kauno apskr., ir Serapinai, Benediktas ir Marija, kilę iš ten pat.

Musnickienė-Staselovičiūtė, Ursulė, kilusi iš Ašmenos apskr., Okupučio Lietuvos dalies, išvykusi iš Pašalčio km., Trobų parapijos.

Krantauskas, Juozas, iš Bartininkų apylinkės, Amerikon atvykęs apie 1904 m., gyvenęs Detroit, Mich. ir kitose vietose (10-1983).

Marcinkvičienė-Vasiliauskaitė, Marijona, seniau gyvenusi 46 Clay St., Brooklyn, N. Y.

Bilevičius, Mikas, kilęs iš Pigušų km., Musninkų v., Ukmergės apskr.

Budzinskas, Bugenski, Kazys, Amerikon atvykęs iš Janulių dv., Kurtavėnų valsč., iki 1916 m. gyvenęs 1528 Sumner St., Philadelphia, Pa.

Baziliauskas, Juozas, kilęs iš Višinskų k., Šakių apskr.

Bonikonis, Feliksas, kilęs iš Malupės vk., Galvonų v., Ukmergės apskr.

Budrikas, Feliksas, kilęs iš Mikalavos, Aukštadvario v., Trakų apskr., gyvenęs Cambridge, Mass. ir East Dedham, Mass., neva tarnavęs armijoje.

Danėlevičius, Aleksandras, kilęs iš Viekiškių v., Mažeikių apskr., gyvenęs New York'o mieste ar apylinkėse.

Grauzinis, Jonas, pasivadinęs Valentino, gyvenęs 6416 Third Ave., Brooklyn, N. Y.

Vaznis, Domas, 1923 m. gyvenęs 2713 E. Ontario St., Philadelphia, Pa.

Kalvelis, Antanas, kilęs iš Balciškių km., Daugeliškio v., švenčionių apskr., okup. Lietuvos dalies.

Kuprelis, Kazys, kilęs iš Vilniaus krašto, gyvenęs New York'e.

Kalašauskai, Juozas ir Matijošius, kilę iš Skriaudžių km., Veiverių v., Marijampolės apskr.

Kuliasius, Ignas, kilęs iš Otskavičių km., Kamajų v., švenčionių apskr., okup. Lietuvos dalies, seniau gyvenęs Bostone.

Klimavičiūtė, Ona, kilusi iš Gustaičių km., Veiverių v., Marijampolės apskr.

Kunavičius, Šimas, ir Kriščiūnaitės Anelė, Marė ir Mikalina, seniau gyvenę Brooklyn, N. Y.

Jovarauskas, Jurgis, kilęs iš Naukaimio, Raudonės v., Raseinių apskr., dirbęs anglies kasyklose.

Jokubickai-Jonuškos, Mikas ir Stasys, Amerikon atvykę prieš karą, turi seserį Julijoną Norkaitienę.

Jokubauskas, Vincas, vedęs Oną Snapsauskaitę, kilę iš Varnių apylinkės.

Jackevičius, Jeronimas, gyvenęs 146 Ferry St., Newark, N. J. ir Bostone.

Jeselskis, Dzidorius s., Vaclas, kilęs iš Kurtavėnų parap., šiaulių apskrities, gyvenęs Rochester, N. Y.

Monkevičiai, Kazys ir Vincas, gyvenę Canonsburg, Pa. ir Detroit, Mich.

Petraičiai, Petras ir Kazys; Šepuėnė, Kotryna, Sabackienė, Magdė, visi kilę iš Sungailiškių km., Tauragės apskr.

Pševorskaitės, Elena (Šiaulienė), Zošė ir Stasė, kilę iš Seirijų valsč.

Perminai, Antanas ir Marijona, Antanas kilęs iš Mažeikių apskr., Marijona iš Raseinių apskr., atvykusi Amerikon iš Chicago, Skotijos.

Lukošius, Albinas, Jono s., kilęs iš Brūkčių km., Telsių apskr., dirbęs Kensington, Ill. cukraus fabrike.

Labanauskas, Kazys, kilęs iš Kedainių apskr., gyvenęs Somersville ir Waterbury, Conn.

Lechneris, Karolis, Fridriko s., kilęs iš Kybartų, seniau gyvenęs Cleveland, Ohio, ir Brooklyn, N. Y.

Leika, Ludvikas, kilęs iš Kušlių km., Užpalių v., Utenos apskr., seniau gyvenęs Brooklyn, N. Y.

Merfeldas, Jonas, gyvenęs New York'e, turįs seserį Karoliną.

Malcevičius, Antanas, Jono s., kurio paskutinis žinomas adresas buvo Box 60, Cleonore, L. I., N. Y.

Mališauskas, Boleslovas, gyvenęs Bostone.

Misevičiai, Saliomonas ir Justinas, kilę iš Surviliskio v., Kedainių apskr., kartu tarnavę Amerikos kariuomenėje, gyvenę Amsterdam, N. Y.

Morkūnas, Pranas, g. 1894 m. Skaikų km., šiaulių apskr., iki 1914 m. gyvenęs Newark, N. J.

Pupinis, Aleksandras, gyvenęs Riverside, N. J. bent iki 1928 m.

Parčiauskas, Kazio s., Pranas, kilęs iš Titiškių km., šiaulių apskr., 1921 m. gyvenęs Plymouth, Pa.

Palkauskas, Kazys, iš Žiezmarų km., Trakų apskr., gyv. Brocton, Mass. ir Rochester, N. Y.

Komer-Komaras, Erazmas, išradėjas, 1910 m. gyvenęs New York'e.

Kenisienė, Teofilė, gyvenusi 316 Marshall St., Philadelphia, Pa.

Bolevičius-Boland, Stasys, kilęs iš Alsėdžių v., Telsių apskr., gyvenęs Bostone ir Montrealy, Kanadoje.

Svelnys, Aleksandras, Amerikon į New York'ą atvykęs prieš 30 metų.

Zūkaišienė-Jonaukaitė, Petronėlė, kilusi iš Alsėdžių v., Telsių apskr., Amerikon atvykusi 1913 m., turinti brolių Kazį, gyv. Mass. štate.

Puodžiukas-Padziulis, Kazys, gyv. 125 Wall St., Elizabeth, N. J., kilęs iš Reistinių km., Tauragnų v., Utenos apskr.

Patrimėkas-Petrika, Jonas, tarnavęs kariuomenėje Fort McKinley, Maine, vėliau apsigyvenęs Barre Plains, Mass., kilęs iš Naumiesčio, šakių apskr.

Paltanavičius, Antanas, kilęs iš Marijampolės apskr., gyv. 555 Metropolitan Ave. ir 63 Stagg St., Brooklyn, N. Y.

Petraška, Antanas, kilęs iš Anykščių v., Utenos apskr., seniau gyvenęs 266 Front St., Brooklyn, N. Y.

ATSIMINIMAI IŠ PRAEITIES,

SUJUNGTI SU GERBTINUOJU KUN. JUOZO KAULAKIO ASMENIU

KUN. JUOZAS KAULAKIS, Klebonas šv. Kazimiero parapijos, Philadelphia, Pa.

Kada aš, žemiau pasirašęs, atvažiuavau į Ameriką, į Philadelphia, Pa., tai gerbiamas kunigas Juozas Kaulakis, gerbtinųjų kazimieriečių klebonas, buvo toks jaunas ir gražus, kaip jį atvaizduoja čia aukščiau matomas jo paveikslas.

Gi kad šiemet sukanka pas kazimieriečius net trys suaktuvės — 65-kių metų kun. J. Kaulakio gimimo, 40 metų jo kunigystės ir 40 metų įsikūrimo šv. Kazimiero parapijos, tai, manau, neprošali bus, jei papasakosiu šiek tiek atsiminimų.

Atvažiuavęs į Philadelphia, iš vienos lenkės girdėjau tokį dalyką. "Pas mus gyvena vieni lietuviai — jaunavedžiai — ir kartą toji jaunavedė, būdama šv. Kazimiero bažnyčioje sėdėnėje pamiršo savo handbag'ą ir jame piniginę su dviem doleriais.

Parėjęs namon, pradėjo griau-džiai verkti, nes tai buvo visi jų pinigai (tie du doleriai). Aš ją pradėjau barti, sakydama: "Tu oška... kodėl gi nenuėjai į kleboniją paklausti, gal šale tavęs sėdinti moteriškė pamačius, kad tu pamiršai, tąjį "handbag'ą" nuncėš į kleboniją. Jinai pradėjo teisintis, kad ji nedrįsta į kleboniją eiti. Tada aš su ja nuėjau į kleboniją ir viską kunigui Kaulakiui papasakojau, pridurdama, kad jos vyras nepersenai sirgo, tad jiems toji "patrota" yra labai skaudi. Ir, kaip mano buvo manyta, tąjį handbag'ą buvo atnešus į kleboniją viena moteriškė. Ir, ar patikėsite, kada mes atgavę nuo kunigo Kaulakio tąją "patrotą", paėję kiek nuo klebonijos, pažiūrėjome į vieton dvių dolerių, radome — penkis.

Mat, jis — kunigas Kaulakis — sužinojęs, kad tie jaunavedžiai yra apvertkinoj būklėj, mums nematant, pridėjo iš savo piniginės tris dolerius."

Kitas dalykėlis. Čia — Philadelphia — gyveno Rukevičių šeima. Kartą išsikalbėjęs, a. a. Rukevičienė man savo vyro akyse papasakojo: "Zina, nors esu laisvamanė, bet geidžiau susituokti katalikų bažnyčioje ir prieš tai mano vyras neprotestavo. Jam paklausus kunigo Kaulakio, ar suteiks mums Matyrstės Sakramentą ir kiek už tą reikalau atlyginimo, jis — kunigas Kaulakis — tarė: "Zinia: suteiksiu, tik turite atlikti Bažnyčios priedermes — turite abu atlikti išpažintį ir priimti šv. Sakramentą; o kas link atlyginimo, tai nuo tavęs prigul — kiek paaukos, tiek bus gana."

Ir po sutaukimo, kada mano vyras tarė jam aciu už dvasinį patarnavimą, padavė tris dolerius, tai da jam ir dešinę paspaudė linkėdamas laimingo sugyvenimo šeimoje."

Daug da ką turėčiau rašyti apie kun. Kaulakio širdies prakilnumą, bet tas užimtų per daug vietos laikrašty. Todėl, baigdamas, da tik vieną pavyzdį atvaizduosiu žodžiais, kaip kunigas Kaulakis greit sugeba išieiti iš klampynės, arba kitą išgelbėti iš nemalonių būklės. Kada šv. Jurgio bažnyčios sienos ir stogas buvo įrengti, kunigas Kaulakis tos bažnyčios naudai, jos viduje, da nepasventintame, suriuoše vakarėlį. Į šį vakarėlį prisirinko daug ir lenkų. Laikė išpildymo vakarėlio programos, tulas kanklininkas kanklėmis išpildė vieną muzikalinį kūrinių. Lenkams tas labai patiko — jie ne tik visi iš viso vieko plojo delnais, bet pradėjo šaukti, kad kanklininkas skambintų ir toliau. Bet nelaimė — kanklininkas mokėjo sugroti gerai vos tą vieną kūrinių. Paraudonavo, kaip vertytas vėžys, tačiau sėdo vėl skambinti. Bet praskambinus vieną, kitą akordą — posmą, pasirodė, kaip rusai sako: neveziot... Lenkai nerimavo. Kanklininkas, kaip buvo matyti iš jo veido, meldė, kad prasidevėtų žemė ir jį prarytų. Bet kanklininko laimei, estradon iš zokristijos iėjo kunigas Kaulakis ir sužinojęs kame dalykas, tuoj į lenkus atsigrįžo ir tarė taip: "Ponai ir ponios, šis kanklininkas vos tik keliata dienų atgal kaip nupirko kankles, tai ant greitųjų, mums prašant, išmoko gerai vos tik vieną kūrinių. Manau, dabar gerai suprantate dalyką ir ant kanklininko neberūstausite." Situacija tapo išgelbėta — lenkai vieton kolonijū, pradėjo šaukti "Bravo!" ir vėl griausmingai plojo delnais.

Visagalis Kūrėjas te suteikia jubiliejaui viso to, ko trokšta kilnioji jo širdis!

Kazys Vidiškauskas, jurgietis.

Lietuvos Gen. Konsulatas

7 DIENOMIS I LIETUVĄ
GREICIAUSIAIS PASAULYJE LAIVAIS

BREMEN • EUROPA
Specialiai traukiniai stovinti šalimais garlaivio Bremerhavene užtikrina patogiausią kelionę į LIETUVĄ GREICIAUSIAS KELIAS Į SENĄJĄ TĖVYNĘ.

Informacijų klauskite pas vietinius agentus, arba

NORTH GERMAN LLOYD
57 BROADWAY

CLEVELANDO ŽINIOS

MES IR MŪSŲ SPAUDA

Yra sakoma, kad plunksna galingesnė už kardą. Tą gyvai matėme dar neperseniausiai. Visas pasaulis, išėmus mažesnes šalis bei tautas buvo sukiles. Karo vadai stvėrėsi kardų. Skerdynės buvo baisios. Daug kraujo pralietu; daug gyvybių paaukota ant kovos aukuro. Stojo garsusis Amerikos prezidentas Wilsonas su plunksna rankoje ir atsiėkė, ko karo vadau su kardais, kanuolėmis ir kitais pražūtingais ginklais negalėjo atsiekti.

Ivyko paliaubos; žmonės nuostojo kristi kaip musės; atsirado taika. Ir iki šiai dienai jau kariaunama daugiau su plunksna. Ir jei visi Wilsono plunksnos žodžiai būtų buvę įgyvendinti, šiandien pasaulyje tarp kariavusių tautų gyvuotų tikra taika ir sutikimas. Plunksna galingesnė už kardą.

Plunksna tai apšvieta ir šviesa; kargas—nuožmumo. Plunksna neša pamoką; kargas—mirtį. Plunksna turi visuomet būti taikos bei apšvietai įrankiu. Tačiau ją, kaip vertus, galima padaryti dviasmeniu kardu. Tuomet ir čia ji galingesnė už kardą, bet jau biauressnė, nes tuomet ji nedirba ant gero. Tuomet ji jau ne apšvietai bei taikos įrankis, bet priešingai. Tačiau ji savaime nėra tokia, bet pastoja tik tai, kur rankas, kurios ją valdo. Gi rankos dažnai valdomos suerzinto — sukviršinto proto.

Iš tiesų buvo malonu girdėti ir matyti, kad Clevelando senieji lietuviai, nors ir bemoksliai daugumoje, pradėjo imtis plunksnos. Plunksnos pagalba buvo manoma eiti prie taikos, sutikimo, sutarimo, sugyvenimo. Mintis buvo pakilusi net leisti katalikų laikraštis čia pat, kuris patarnaus katalikams visais žvilgsniais visuose reikaluose su kuriais dar kreipiamasi į visokios rūšies spaudą ir ją remiama. Kaip būtų tas gražu. Vienok žodžiai ne darbai. Prie gražių sumanymų, gražių žodžių reikia ir grašių, kurie perka ir tą plunksną ir juodyla ir popierą. Nors buvo patarta, kad be GRAŠIŲ ir gerų GRAŠIŲ tas neįveikiama, vienok buvo sušaukta susirinkimas. Pasitarta. Pirmoje vietoje rasta, kad be pinigų bausi. Antroje vietoje, kas tą visa ves. Ir vienas ir kitas ir trečias mielu noru apsiimtų — tiktai nupirkite tą "plunksną (spaustuvę),

juodyla ir popierą." Tačiau kas iš to, kad ir nupirksi, jei dar reikia lietuvių kalbos bei rašybos "elementorių" pasimokinti. Mokintis jau nėra kada, kaip prie darbo sėdi. Kita mintis buvo, katalikišką laikraštį leidi, "nekatalikų" jokių būdu neprisiiešti. Puiku! Katalikiška akcija prasidės Clevelande veikti. Puiku! Tik štai vienas geras katalikas atsiranda, kuriam labai rūpi laikraščio katalikiška kryptis. "Prie šio laikraščio neprileisime nei jokio kunigo." Šie žodžiai gal ir ne tie, kurie buvo pasakyti, vienok mintis ta pati. "Neprireisime nei jokio kunigo," o tas pats žmogelis eity pas kunigus ieškodamas užtarimo "katalikiškam" laikraščiu! Ir štai tau katalikų laikraštis! Bet kagi, nauja gadyne! Iš to susirinkimo, šaukto vardan geresnio sugyvenimo ir sutarimo, išėjo, kad čia ne taika, ne sugyvenimas, ne sutarimas rūpi. Ir iš to buvo galima spręsti, kaip tą plunksna bus vartojama. Laikraštis neiškūnijo. Vienok tiems, kuriems rūpėjo taika, sugyvenimas ir sutarimas tarp katalikų, nusprendžia glaustis prie vieno iš esamų katalikiškų laikraščių, kuriame užleis Clevelando Skyrių. Tajį laikraštį rems ir plunksna ir spaudos darbas. Ir čia gražus užsimojimas, gražus darbas ir pasišventimas. Skyrius bus renkamos katalikiškos žinios be atsišvelgimo iš kurio kampos jos pareis, ir visiems bus lygiai patarnauta. Darbas pradėtas; ryšis užmegstas su "Garsu." Žinios pradėjo piltis; skelbimai pasirodė. Puiku! Ant galo jau lietuviai prieš susipratimo, apsišvietimo, taikos, sugyvenimo, sutarimo. Tik štai vėl pasirodo yla iš maišo. Vėl norima toms pastangoms prigeru sugyvenimo pakenkti. Mat, minčių turinys Skyrių, kaip dabar laikomas, yra persiauras. Reikia susitarusiai grupei paimti tą darbą ir savo rankas. Reikia turinį praskiesti. Turinį skiesti yra gera, kuomet daugiau pasimokinimo iš jo yra, bet ne nekatalikiškai. Rašyti kas man nepatinka, — ar tai prieš asmenį, ar tai prieš įstaigą, ar tai prieš darbą, — nėra katalikiška. Pagieža, užgavimas, kerštas katalikiškoje spaudoje ne vietoje. Katalikų — Kristaus mokinimas tą draudžia. Net skelbti ir kieno prasikaltimus viešai supeikia ir kaltina. Daugiau gero atneš jų nutilėjimas ir tau ir man ir visiems. Jis ves prie taikos, sugyvenimo, su-

tarimo, taip ir prie vienybės ir kas geriausia kiekvienai kolonijai — prie meilės tarp tos mažos saujelės lietuvių, kuri gyvena vienoje ir toje pačioje naujokynėje. Tat, brangieji Clevelando lietuviai, susipraskime, — jau laikas susiprasti. Te užviešviešpatauja tarp mūsų nauja taikos ir meilės gadyne. Te būna plunksna vartojama katalikiškai — Kristaus dėsniais, o tikrai visiems ir Clevelande užteks vietos. Nemėginkime mainyti užvestos plunksnos tvarkos. Te rašo ir didelis ir mažas, bet te rašo katalikiškai. Jei įgyvendinsime Kristaus meilės dėsnius savo gyvenimuose, jie apsieiks ir plunksnoje, ir plunksna ištikro bus galingesnė už kardą. Visiems bus smagu pasiskaityti Clevelando Skyrių "Garsę." Visi gerėsime, o iš to, gerai laikais, geru pasišventimu gali išieiti, kaip gražus augalas iš Clevelando apsišvietusio santarimo gyvenimo, ir Clevelando lietuvių katalikų nuosava spauda. Šiam darbiui aš pats pritarau ir remsiu, kaip tik mokėsiu ir galėsiu.

Kun. Ant. M. Karužiškis

METAS PAGALVOTI

Štai clevelandiečių liet. katalikų noras jau išsipildė — tapo įvesta "Garsę", geriausiai mėgiama ir daugiausiai skaitoma laikraštyje, "Clevelando Žinių" skyrius, kuriame kas savaitė telpa trumpų bėgančių žinių ir straipsnelių. Jame bendradarbiauja ne tik mūsų kolonijos pasižymėję korespondentai ir visuomenės veikėjai, bet ligi šiolei vienas dvasiškis, pora daktarų ir vienas muzikas.

Kiek tenka iš "Garso" skaitytojų išgirsti, tai šiomis žiniomis visi labai yra patenkinti, o jei riu, tai tik dėl asmeniškų sumetimų. Tikimės, kad mes šiam skyriuje turėsime, ne tik į žymiausių mūsų tautiečių dėmesį, bet ir trumpą laiką susilauksime ir daugiau tokių geradarių biznierių, kaip ir pastarieji, kuriuos šiame skyriuje galite patėmyti. Taigi šiuomi ir kreipiamės į visus gerb. Clevelando lietuvius biznierių, kurie tik norite bei manytumėte gerai išgarsinti savo biznį, atsišvelkite į šį skyrių, o mes visada mielai jums pasitarnausime ir padėsime tą padaryti dėl tamstų gero. Drįstu pranešti bei pažymėti, jog Clevelando "Garsę" skaito apie šeši šimtai skaitytojų. Tokiame laikraštyje, kuriame taip plačiai yra pasklidę lietuvių tarpe, skelbiant savo biznį, atneš jums didelę naudą.

Atsimenu, kada buvo tik planuojama gauti ir turėti "Garsę" "Clevelando Žinių" skyrių, tada dauguma pasižadėjo prie šio darbo prisidėti su įvairiomis pagelbomis; vieni sakė, kad mes mažiausia galėsime gauti 200 naujų "Garsų" skaitytojų, tiek ir tiek gausime biznio skelbimų ir daug kitokių pasižadėjimų buvo pasiūlyta, bet kada siekis bei tikslas pilnai pasiekta, tada nieko daugiau nesigirdi, kaip tik patitenkinimas šiuomi skyriumi. Vienok mes savo pasižadėjimą turėtume būtinai pildyti, nes ir "Garsas" savo pažado nepermano, bet jį pilnai pildo. Mano pasiūlymas te būna štai koks: visos lietuviškos katalikiškos draugijos bei kuopos ir visi įžymesni katalikiškos visuomenės veikėjai susišauktų bendrą susirinkimą ir jame sudarytų spaudos vajuos planus. "Garsas" metams kainuoja tik \$2.00, o dabar kaip Clevelande laikai kiek gerinasi, tai visi lengvai būtų galima paplatinti šį laikraštį. Taip pat, spaudos vajuos metu, galima būtų nemažai gauti ir prie Susivienymo naujų narių. Tik reikia gerų norų ir susitarimo. Teisybė, šis darbas yra didelis ir sunkus, bet ir naudingas, ypatinai dėl mūsų clevelandiečių katalikų. Tada nebus tarpe mūsų tiek nesusišarpatimų, o naudos ir pelno ir už pinigų nebūtų galima nupirkti.

Jei šis pasiūlymas patiktų, tai ilgai nieko nélaukus, reikėtų ir pradėti, o jį pradėjus ir

Lietuvos Ministeris B. K. Balutis ir Clevelando miesto majoras Ray T. Miller deda vainikus prie Basanavičiaus biusto Cleveland'o Lietuvių Kultūros Darželio atidarymo iškilnėse šių metų birželio 11-tą.

gerai padirbėjęs, mes savo darbą ir jo nuopelnus tikrai galėtume laurų vainiku apvainikuoti. Prašyčiau šiuo klausimu šiam skyriuje ir kitus pakalbėti, o gerai pasvarsčius ir padiskusavus, pradėtume darbą.

Senelis

KATALIKIŠKŲ DR-GIJŲ SĄRYŠIO VEIKIMAS

K. D. Sąryšis laik savo nepaprastą susirinkimą liepos 11 d. Tarp kitko kalbėta kas link būsiančio sąryšio piknyko.

K. D. Sąryšio piknykas, kuris buvo viešai ir per laikraščius skelbiamas liepos 2-rą neįvyko iš priekabios lietaus, nes tą visą dieną lijo.

Tadgi dabar K. D. Sąryšio piknykas įvyks rugpjūčio 6-tą Collinwoode lietuvių naujos parapijos darže. Vieta visiems yra gerai žinoma. K. D. Sąryšis užprašo visus atsilankyti ir šį pranešimą paaiškinti kitiems savo pažįstamiems, draugams ir kaimynams. Jeigu ir lytų ar snigtų, piknykas vis vien įvyks, nes yra kur pasislėpti ir praleisti laiką viduje parapijos svetainėje. Prie to savo atsilankymu paremsime katalikiškas draugijas ir naują parapiją, nes dalis pelno skiriama naujos parapijos naudai.

Visi nariai, kurie buvo išrinkti draugijoje dirbti piknyke, turi atsilankyti Sąryšio susirinkime, kuris įvyks liepos 26 d. Lietuvių svetainėje, nes vis tures atlikti savo darbą piknyke.

Rengimo Komisija

LIETUVIŠKŲ KATALIKIŠKŲ DRAUGIJŲ ISTORIŠKA APŽVALGA

Rašo AD. PADEGIMAS

DRAUGYSTĖ DIDŽIOJO LIETUVOS KUNIGAİKŠČIO VYTAUTO PO GLOBA ŠV. PETRO

Ši draugija suorganizuota 1913 m. lapkričio 19 d. Kaip jau anksčiau buvo aprašymas apie uniformuotą draugiją po vardu Lietuvos Sūnų Kareivių Šv. Kazimiero Gvardija, taip ir ši kareivių draugija buvo su uniformomis. Tik pirmoji draugija turėjo šalpi uniformų ir kardus, o šios draugijos nariai šalpi uniformų vartodavo ir šautuvus. Ir šios draugijos istorija smulkmeniškai aprašius būtų labai žingeidi, podraug ir juokinga. Čia paminėsiu tik mažos dalies pradžia. Šios draugijos nekuriamas nariams būnant pirmojo kareivių draugijoj, kilo nepasitenkinimas dėl garbės vietos būti draugijoj kapitonais.

Kun. Juozas Halaburda pastebėjo, kad tarpe jaunų vyrų gali kilti bereikalingi ergelgiai bei nesupratimai. Jis jiems patarė organizuoti antrą kareivišką draugiją su šautuvais ir

Kazys Bila (Chas. Bills) šiomis dienomis, keliaudamas po Am. Jung. Valstybes užsiėmimo reikalais, užsuko savo tėviškėn, Dubois, Pa., aplankyti tėvus. K. Bila yra įžymus ir rimtas clevelandiečių tarpe darbuotojas. Linkime jam laimingo sugrįžimo vėl į Clevelandą.

"BIRUTĖ" SCENOJE

Eina gandas, jog šį rudenį bus statoma scenoje M. Petrusko liaudies operetė "Birutė."

Rap.

CLEVELANDIEČIŲ VĒLIAUSIA DAINA

"Nata" kaip: "Oi kur mudu eisim?"

Oi kur mudu eisim, Broliukai mano? — Pas Kazį Obelienį Gardžios duonos nusipirkti, Broliukai mano.

O duonos privalge, Ką veiksim tada? Pas Brazius — Brazijų Brolius Naujų siūtų nusipirkti, Broliukai mano.

Siūtais pasirėdė, Kur eisim tada? Pas Bartkų fotografą Eism "pikčių" nusiimti, Broliukai mano.

Nusiėmė "pikčius," Kur eisim tada? Pas Jakubą ar Vilkelį Susirasit kapuos vietelę, Broliukai mano. (Kiekvieno posmo paskutinės 3 eilutės kartojamos du kartu).

Zalia Pupa

KAIMINKOS DUKTERS REIKALAIS

(FELJETONAS)

Viena kaiminka, nugirdusi, jog aš gavau savaitinio laikraščio redaktoriaus "džiabą" (kurs buvo tik laikinas, nes tikrasis redaktorius buvo išvažiavęs atostogų), man užtelefonavo, sakydama, kad dėl manęs turinti gerų naujienų. Betgi visos tos šviežienos buvo apie jos dukterį, kuri kolegijoje mokėsi žurnalizmo. Birželio mėnesio paibaigoje jos duktė buvo paleista atostogų ir ji norinti žurnalistiškus savo talentus aukoti spaudos tobulinimui. Ji sutinka pasidarbauti už menką mokesį; galop, ji net sutikė ir be mokesčio, jei būtų jai duota progos pasižymėti savo gabumais ir talentais.

Žinoma, aš buvau nustelbtas tokiais talentingos aspirantės pasiukojimais, tačiau, pažvelgiau į savaitraščio štabo plenumą, tariau, kad nėra vietos, kad viskas užpildyta.

"Bet, argi tamsta nenori mano dukters matyti?" prabilo kaiminkos balsas.

Aš pasakiau, kad nenorėčiau veltui gaisinti brangaus jos dukters laiko.

"Tačiau," varėsi kaiminka, "ar tamsta žinai, ką prarandi, nesimatydamas su mano dukterimi? Ji mokėsi žurnalizmo ir jos profesorius yra garsiausias kolegijoje. Jis sako, kad ji turinti didelį talentą... Ir ji yra talentinga mergaitė."

Ir aš stengiuos jai pritarti, kad jos duktė yra talentinga. Tačiau, vis viena: nėra vietos mano įstaigoje.

"Argi tamsta nematai," balsiau varėsi kaiminka, "kaip naudingai ji pasitarnautų tamstai? Ji žino visus žurnalizmo metodus. Ji turi visai kitokį ir modernišką gyvenimo supratimą. Ji nori savo talentus aukoti pasauliui."

Aš pakartojau, kad gailuos, ir nieko negaliu jos dukterei pagelbėti; ir labai gailuos, bet...

Kaiminka trumpai man atkirto. Mat, čia reikalas ne vien apie jos dukterį. Net 1,700 studentų buvo paleista atostogauti iš tos kolegijos, kurioje jos duktė mokėsi žurnalizmo. Ką gi jie visi darys? Ką reikia su jais

Saimonas, kuris buvo daug pasidarbavęs šios draugijos gerovei. Podraug reikia paminėti, kad ši draugija yra viena iš visų katalikiškų draugijų, kuri daugiausiai yra atsižymėjusi savo duosnumu visokiems labdariniams tikslams. Ypatinai laike pasaulinio karo, kiekvienam draugijos susirinkime buvo papratimas tarpe narių daryti rinkliavą dėl karo nukentėjusių Lietuvoje ir visados surinkdavo iki 30 dol. Pinigai pagal papratimą buvo perduodami į Tautos Šelpimo Fondą. Pasibaigus pasauliniam karui, ši draugija nutarė panaikinti uniformas ir būti tik taip sau pašalpine draugija, kas tapo ir padaryta.

Ši draugija ir dabar puikiai gyvuoja, nors nariais nėra tiek skaitlinga, bet finansškai yra gana stipri. Prie to šioje draugijoje visi nariai yra palyginamai jauni vyrai, už tad ir jos gyvavimas užtikrinama gal būt ilgesnis, nē kad kitų senesnių, kad ir skaitlingų draugijų. Už tad yra patartina jauniems vyrams prisirašyti prie šios taip puikiai gyvuojančios draugijos.

Ši draugija savo susirinkimus laiko kas pirmą pirmadienį kiekvieno mėnesio Lietuvių Svetainėje, 6835 Superior Ave.

Dabartinis šios draugijos pirmininkas yra Juozas Sadauskas.

Tuomet rengiant kokius nors viešus apvaikščiojimus miesto gatvėse, Clevelando lietuviai jautėsi ne kiek žemiau stovint už kitas tautas pasirodyme. Turėjo du gerai išlavintus benus, du uniformuotus kareivių pulkus ir vieną raitelių pulką. Žodžiu sakant, viskas geriausiame stovyje, tiktai trūko artilerijos ir kanuolių (prie dabartinių sąlygų ir tas clevelandiečiams būtų neprošalį turėti).

Šios draugijos organizatorius ir kapitonas buvo Kazimieras

visais padaryti? Ir jie visi yra jauni ir gražių pasiryžimų pilni.

Prisipažįstu, jog mane sujau-dino tokios naujienybės. Ir aš pats nežinojau, ką reikia daryti su tais visais paleistais studentais. Juk jie galėtų pasidarbauti apie namus, jei patariau. Ir beveik nusigandau, kai atėjo man mintis, kad jie visi pasiukotų žurnalizmui. Tačiau, laimė, kad susiturėjau nuo išsi-žiojimo. Betgi geroji kaiminka sugrįžo prie savo originalo. Jei ji prisistų savo dukterį atsilankyti prie manęs, jei duktė asmeniai su manim pasikalbėtų, ir, jei...

Tačiau, aš laikiaus savo nusi-statymo ir nenorėjau jai pasi-duoti, manydamas, kad jos duk-tė galinti ko kito griebtis, o ne vien žurnalizmo. Ir aš nepasi-daviau.

"Ką gi tamsta patartum mano dukterei?" įsignybo kaiminka.

Čia, aš net nusipurčiau. Bet, staiga užtelėjo man laiminga mintis. Ir aš tariau, patardamas:

"Ji galėtų pasiteirauti dien-raščių redakcijose. Dienraščiai gali duoti progos tamstos duk-terei išplėtoti savo gabumus ir talentus. Prie savaitraščio nėra plačios dirvos dideliems talen-tams."

Tikrai įdomu, jog kaiminka pirma nepamanė apie dienra-ščius ir didelius jų reikalavimus. Kitaip gal man būtų davus ramy-bę. Ir aš tariau:

"Viskas, ką tamstos duktė rei-kaulauja daryti, tai paprašyti in-formacijos klerko, kad nurody-tų jai dienraščio redaktoriaus of-isą. Ir jam tepasako savo už-davinį, kad turinti didžius talen-tus ir norinti juos aukoti pa-sauliui."

"Ačiū, širdingai ačiū," tarė kaiminka.

"Nėra už ką dėkoti," atsa-kiau.

"Tamsta vėl išgirsi nuo ma-ņės," atsakė kaiminka, džiaugda-mosi. "Kaip tik mano duktė prad-ės plėsti žurnalizmo talentus, aš viską apsakysiu tamstai."

"Prašau!" tariau ir tyliai už-dariau telefoną.

Gaila, kad iš pat pradžių ne-pamaniau apie dienraščius. Gal nebūtų reikėję tušiam leisti tiek daug laiko ir veltui besiru-pinti apie kaiminkos dukterį su didžiais talentais.

A. Matutis (Samata)

NEVERKIM TIEK VILNIAUS

Neverkim tiek Vilniaus, Kiek mūsų jaunimo, Kurs skęsta bangose Vis anglikonizmo.

Jei Vilniuje žūsta Šimtai mūsų brolių, Užtai ne'sakysim: Juos lenkai "pagrobė."

Bet štai kur mūs širdys Tur verkti, liūdėti: Bematant jaunimą, Kurs baig' ištautėti!

Ką čia atsakysim, Kai mūsų vaikučiai Suaugę užklausk mūs: Tėveli, močiute,

Kodėl jus pamynėt Tėvų savo kalbą? Jos mūs nemokint?.. Nulenksime galvą.

Neverkim tiek Vilniaus, Kiek mūsų jaunimo, Kurs skęsta bangose Vis anglikonizmo.

Vincas Greičius

BRAZIS BROS. -- SIUVĖJAI

VYRAM IR JAUNIEM VYRAM SIŪTAI IR TOPKOTAI

\$12.75 Gatavai Nešiot - Ant Mieros \$16.50
Krautuvė ir Siuvykla — 6905 SUPERIOR AVE.

DELL E. JAKUBS-JAKUBAUSKIENĖ

Laisniuota Graborė—Lincense Funeral Director
LITHUANIAN FUNERAL HOME

Automobiles and Invalid Car Service
6621 Edna Avenue Cleveland, Ohio
North of Superior at E. 67th St. Tel. Endicott 1763

Tel. Henderson 9292

NIKODEMAS WILKELIS

Laisniuotas Lietuvis Graborius
ir Balsamuotojas

Neturint vietos savo namuose, pas jį galima pašarvoti
6522 SUPERIOR AVE. CLEVELAND, OHIO

Tel. Henderson 6716

ST. CLAIR BAKERY

Kepa skaniausią ir geriausią ruginę ir kvietinį duoną.
Norintieji jos gauti namuose ar krautuvėse, kreipkitės pas

K. OBELS-OBELIENI
1404 E. 66-TH STREET CLEVELAND, OHIO

LIETUVON
PER HAMBURGA

Mūs nesupanti laivai suteikia progą pa-togiai keliauti by kuriuo metų sezonu.
IABI PUSI, NEW YORKAS: \$173.50
KAUNAS, TREČIA KLASE

Savaitiniai išplaukimai. Patogus geležin-keliais susisiekimas iš Hamburgo. Infor-macijų kreipkitės į vietinius agentus arba

HAMBURG-AMERICAN LINE
39 BROADWAY, NEW YORK

Vietinės Žinios

DARIAUS-GIRĖNO SKRIDIMO ATBALSIAI

Lietuvių lakūnų Dariaus-Girėno kelionė iš Amerikos į Kauną ir jos tragiška pabaiga padarė jaudinančio įspūdžio į Wyoming Klonio gyventojus, ypač į lietuvius. Didžioji spauda (amerikonių) dėjo daug paveikslų ir žinių iš lakūnų gyvenimo ir veikimo. Būnant lakūnams Wyoming Klonij, jie užmezgė plačių ryšių su vietos veikėjais—lietuviais ir kitataučiais.

SVEČIAI

Liepos 13-tą, lydint p. O. Šaliūnienei, lankėsi Pranciškietės Sesutės Paula ir Evangelista, Mahanoy City šv. Juozapo par. mokytojos. Sesuo Paula yra Susiv. Centro Sekretoriaus J. B. Šaliūno giminietė. Viešdamas pas pp. Šaliūnus sesutės turėjo progos aplankyti Wyoming Klonio įdomesnes vietas ir veikėjus.

SESERYS SVECIUOSE

Sesuo Rozalija ir Sesuo Raimunda, abi Kazimierietės (iš šv. Kazimiero parapijos, Scranton, Pa.), praėitą ketvirtadienį buvo atvykę savo tėvų atlinkyti.

Sesuo Raimunda atlankė savo tėvus Litvinaičius, o Sesuo Rozalija viešėjo pas savo augintojus pp. Azukus, kurių vasarnamį jai teko atlinkyti tą dieną ir ten pasimatyti su poniu Azukiene.

Lažauinkų šeimyna iš Scrantų Seserims patarnavo savo automobilu į abi puses.

TAURŲ KLUBO IŠVAŽIAVIMAS

Liepos 23-čią Taurų Klubas rengia antrą metinį išvažiavimą Harris farmoj, Sweet Valley. Bus įvairių žaidimų, lenktynių. Rengėjų komisija: Edwardas Deltuva — pirmin., Dr. Ig. Staudulis, M. Stanaitis, Ed. Jasaitis, Kl. Maskauskas, Vincas Vaitkevičius.

IS 4-TOS PENNA APSKR. VEIKIMO

Liepos 15 d. apskrities rašt. Antano Sorokos namuose Kingstone apskrities valdyba turėjo susirinkimą sutvarkyti finansinį stovį buvusio išvažiavimo liepos 4 d. Valley View Parke. Atsižvelgiant į blogą ekonominę padėtį, išvažiavimo finansinę pusę reikia skaityti pavykusiai. Apskrities išd. Juozas Českys išdavė apyskaitą.

Įeigos:
1 stalas \$103.25
2 stalas 78.84
3 stalas 55.35
Šokių pajamos... 20.60 \$258.04
Bendrai išlaidų 181.17
Pelnas.....\$76.87

Smulkmeniškai apkalbėta būsiantis metinis apskrities išvažiavimas rugpiūčio-August'o 15 dieną. Apskrities valdyba laikys sekantį susirinkimą Susivienymo Centre liepos 29 d. 7:30 vakare. Valdybos nariai prašomi pribūti.

Apskrities valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems toje dienoje dirbusiems darbininkams. Taip pat

KUN. J. K. MILIAUSKO PAGERBIMAS

KUN. J. K. MILIAUSKAS

už dainavimą pp. A. Šeporaičiui, K. Šakočiui, V. Račinskui, sesutėms Sadauskaitėms; Holy Name lietuvių Base Ball Lygos Sugar Notch, Miners Mills komandoms už žaidimą. Visiems ir visoms nuoširdus aciū!

Apskrities valdyba:
Saveras Marozas, pirm.
Antanas Soroka, raštin.

MOTERŲ KLUBO PIKNYKAS

Liepos 18-tą Wyoming Valley Lietuvių Moterų Klubas Columbia parke laikė piknyką. Rengėjų komitete darbuosė p. p. Kazokienė, Mellus, Goditus, Opet, Leliokienė, B. Markelionė, Ad. Agurkiūtė, St. Phillips.

JAUNAMEČIAI NUSIKALTĖLIAI

Liepos 14-tą Luzerne apskrities teisėjas John S. Fine nubaudė John Tierpack, 18 metų, nuo 1 iki 2 metų kalėjimo, šėsis kompanijonus, neperėjusius 16-kos metų amžiaus paskyrė į Kis-Lyn industrinė mokyklon. Jaunamečiai prasikaltėliai yra atlikę įvairių kriminalų.

VISOS TRYS ATOSTOGOSE

Ona Azukienė, Emilija Juncvičienė ir Rozalija Valaitienė (visos trys seserys) praėitą savaitę atostogavo pp. Azukų vasarnamy, Harvey's Lake, Pa.

Liepos 14-tą Belmont Silk Co., Forty Fort, savininkas ir menageris Harry Goldberg pakelbė, kad savo dirbtuvės 200 darbininkų liuosnoriai pakelia algas. Darbo esą daug.

KREČIA

Liepos 15-tą prohibicijos agentai, vadovaujant policijos viršininkui Ira C. Stevenson, prie Harvey's Lake iškrėtė 6 užeigas. Keturi savininkai, kurių užeigo-se atrasta nelegališkų gėrimų, turėjo stot prieš taikos teisėją Ralph A. Davis ir užsistatyt iki teismo po \$1,000.

NEKAIP PAVĖZINO

Policija suėmė William J. Betchel iš Forty Fort ir iki teismo paleido po \$1000 užstatu.

Liepos 15-tą Betchel paėmė automobilin dvi merginas, vykstantis į darbą iš Plymouth ir Duplan Silk Corp dirbtuvė, Kingstone. Merginos sako — jis "nemandagiai" elgėsis. Miss Viola Plenitt, 17 m., šoko iš nesustabdyto automobilis ir susitrenkė galva ir visą kūną. Ji padėta Nesbitt Memorial ligoninė gydymui. Mary Dega-savage (lietuvaite), 17 m., irgi iš Plymouth, iššokus laimingai.

PRIGERĖ KUNIGAS FR. J. HOURIGAN

Liepos 15-tą iškilmingai palaidotas kunigas Francis J. Hourigan, kurs liepos 11 prigrėrė besimaudydamas Manasquan, N. J. Jis buvo St. Rose of Lima bažnyčios klebonu. Jo brolis advokatas Andrew Hourigan yra Wilkes-Barre Evening News leidėjas.

Wilkes-Barre švč. Trejybės parapijos klebonui kun. J. K. Miliauskui šių metų liepos 14-tą suėjo 18 metų kunigystės sukaktuvės.

Pirmas šv. mišias jis laikė Pittstono lietuvių šv. Kazimiero bažnyčioje.

Da tik antras metas kaip gerb. kun. Miliauskas klebonauja mūsų parapijoj. Yra labai mažas, visų mylimas ir godojamas. Priėjus sukaktuvėms, daugelis parapijonų visiškai apie tai nežinojo. Tik susirinkus žmonėms į bažnyčią penktadienio rytą, liepos 14-tą, kaip ir paprastai penktadieniais, visi nustebo pamatę nepaprastai gražiai gelėm ir žvakėm papuoštą altorių. Gal būt ir pats kun. Miliauskas nežinojo prirėngimo. Kada įėjęs altoriaus tarnas sužiebė visas žvakes, pasirodė aiškiai iš žvakių sudarytas aštuonioliktas numeris. Toks gražus ir nepaprastas papuošimas altoriaus pagerbimui kl. kun. Miliausko buvo pasidarbavimas muziko vargoninko Juozo Stulgaičio ir Onos Degučienės.

Kun. Juozas Karolis Miliauskas gimė 1890 metais balandžio 2 d. Centralia, Pa. Jo tėvas Simonas, atvežtas į Ameriką 1 metų amž., 1864 metais, ir motina Jieva Navickaitė.

Pradžios mokslus ėjo Scrantone, Pa., apylinkėse (baigė 1904 m.), aukštesnįjį mokslą ėjo St. Mary's kolegijoje, Detroit, Mich., kurį baigęs 1910 metais įstojo į dvasinę seminariją Yonkers, N. Y. 1915 metais išvestas kunigu. Vienus metus vikarauja Pittstona, Pa., pas kun. J. Kasakaitį, šv. Kazimiero parapijoj. 1916 metais skiriamas dviejų lietuvių par. klebonu, būtent Wanamie ir Hanover, Pa. 1932 m. balandžio 17 d. paskirtas Wilkes-Barre, Pa., švč. Trejybės par. klebonu.

Dar studentu ir klieriku būdamas, rašo į laikraščius, važinėja po lietuvių kolonijas su prakalbotis ir paskaitomis. Kolegijoje ir seminarijoje vadovauja sporto, muzikos, dramos kuopas, ir pasižymi nepaprastais tose srityse gabumais.

Tapęs kunigu, uoliai imasi literatūrinio darbo. Negana, kad rašinėja į laikraščius straipsnius tikėjimo bei įvairiais visuomeniniais reikalais, parašo ir išleidžia keliantį knygelę, tarp kurių pažymėtinos: (1) "Bolševizmas", išleistas 1920 m. So. Boston, Mass. "Darbininko" spaustu-vėje; (2) "Kas bails" — 2-ųjų veiksmy komedija, versta iš anglų kalbos, išleista 1915 m. Chicago, Ill., "Draugo" spaustu-vėje; (3) "Katekizmas" mažiems vaikams, — sutaisė ir išleido su-lyg naujaisiu ir labiausia praplatinusiū anglų kalboje rankvedžių, pritaikintas labiausiai toms parapijoms, kuriose nėra

parapijinių mokyklų, 1932 m., Wilkes-Barre, Pa., "Garso" spaustuve.

Yra parašęs ir kitų, daugiausia scenos veikalų, kurie tačiau pasiliko rankraščiuose, nors paties autoriaus arba kitų scenoje buvo statomi.

1921 metais redaguoja Wilkes-Barre, Pa., pradėjusį citi laikraštį "Amerika." Atsisakius kun. F. Kemėšui, kviečiamas redaguoti "Draugą" į Chicago, tačiau nesutinka. 1923 m. eina Amerikos Kunigų "Vienybės" sekretoriaus pareigas, vėliau 2 metu jos vice-pirmininkas. Nuo 1928-1932 metų Lietuvių Romos Katalikų Susivienymo Amerikoje vyriausiasis Dvasios Vadas. Ypatinai gi pasižymi kaip visuomenės veikėjas, ypač Didžiojo Karo metu, ir, kaip didelis savo Tėvynės Lietuvos mylėtojas ir ištikimas jos sūnus, skuba jai į pagalbą, prisidėdamas, kiek tik išgalės ir aplinkybės leidžia, savo darbu ir tai labiausiai Tautos Fondo organizacijoje ir veikime dėl išrūpinimo iš Amerikos valdžios pripažinimą Lietuvos de jure.

Būdamas vienas iš pirmųjų veikėjų Tautos Fondo organizacijoje, rūpinasi išgavimu leidimo iš Amerikos valdžios Lietuvos dienos. Tuo tikslu, 1916 m., vyksta sykiu su kun. dr. Vincentu Bartuška, tuomet buvusiu Mount Carmel, Pa., klebonu, į Washingtoną, D. C., daro vizitus pas senatorius, kongresmonus, ir net pas patį prezidento Wilsono sekretorių, p. Tumulty, ir išgauna pasižadėjimą, kad Lietuvos diena bus valdžios duotas leidimas. Tačiau, vėliau sužinojė, kad tą pačią dieną valdžios duotas ir kitom dviem tautom, taip pat, daryti rinkliavą visose Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Tuomet kun. J. K. Miliauskas kartu su advokatu iš Wilkes-Barre, Pa., Jonu Lopat-ta antru atveju vyksta į Washingtoną ir su pagalba senatorių ir kongresmonų, ypač kongresmono J. J. Casey, gauna vėl pasimatyti su prezidento Wilsono tuo pačiu sekretoriu, p. Tumulty, ir prašo Lietuvii Dieną Amerikoje skirti atskirai nuo kitų tautų. Tas jiems pavyksta. Lietuviai gavo atskirą dieną daryti Lietuvai rinkliavą.

Keliant klausimą Lietuvos pripažinimo de jure, kun. J. K. Miliauskas dalyvauja sykiu su kitais Tautos Fondo atstovais susirinkimuose Washingtono ir kartu gauna audienciją pas prezidentą Wilsoną.

Klebonaudamas Wanamie, Pa., pastatė naują bažnyčią — vieną iš gražiausių lietuvių bažnyčių toje apylinkėje.

1930 metais, Lietuvių tautos dienoje ir apvaikščiojant Vytauto Didž. pamėnijimą, Wilkes-Barre, Pa., tarp kitos progra-

mos, pastato savo sumanytą pantiomimą: "Vytautas Didysis."

Būdamas didelis meno, muzikos ir dramos mylėtojas, dar 1917 metais, padarė pirmą bandymą sudaryti kino filmą jo paties parašyto veikal, kuri buvo rodoma kai kuriose Wilkes-Barre apylinkės lietuvių parapijose.

MIRĖ

A. a. Dominykas Vyšniauskas, gyv. 720 Tunhannock Ave., W. Pittston. Mirė liepos 14-tą. Paliko žmoną, du vaiku, du broliu, dvi seseris ir tėvą. Liepos 18-tą palaidotas su bažnytinėm ceremonijom Pittstono šv. Kazimiero par. kapuose.

A. a. Elenora Jančaitė, 20 m., gyv. Broderick St., Swoyersville. Mirė liepos 17. Palaidota liepos 20-tą su bažnytinėm ceremonijom Luzernės šv. Onos par. kapuose.

KINGSTON IŠ 1-MOS KUOPOS PUSMETINIO SUSIRINKIMO

Susirinkimas įvyko sekmadienį, liepos 16-tą.

Iš priežasties vasaros šilto oro ir visokių parengimų, žmonių į susirinkimą atsilankė nedaugiau-sia.

Sergant kuopos pirmininkui Juozui Venslauskui, pirmininkavo Adolfas Kadaškevičius, kuopos vice pirmininkas.

Perskaičius protokolą ir jį priėmus prieita prie valdybos raportų. Sekretorius J. Kučinskas išdavė raportą iš kuopos stovio.

Kuopa laikosi gerai. Pinigų izde turi \$236.95. Svaugusių narių 365, mažų 70.

Kuopoj tvarką pagirtina. Valdyba savo uždavinį atlieka gerai.

SCRANTON GAUNA DYKAI MOKSLĄ

Vytautas Zemaitis, S. Zemaičio, Scrantono veikėjas, sūnus gavo St. Thomas High School sekančiam sezonui mokslą dykai. Vytautas užbaigė pradinę mokyklą su pagyrimu. Už gerą mokinimąsi Vytautas gavo mokslą dykai.

ĮTAISĖ GRAŽIĄ KRAUTUVĘ

Stasys Zemaitis, žinomas Scrantono lietuvii veikėjas, pristatė prie savo namo porą kambarių ir įtaisė gražią ir švrią bučėnę ir grosėnę. Poni Zemaitienė labai mandagiai ir švriai patarnauja. Net Elmhursto Nukryžiuoto Jėzaus Seserys ima iš ponų Zemaičių krautuvės.

Biznis, girdėjau, eina neblogai. Zemaičiai geri žmonės, patarnauja visiems teisingai, tai ir žmonės juos remia.

VAŽIUOS VAKACIJŲ

Romanas Kalinauskas, žinomas Scrantono veikėjas, kuris yra manadžeris A. & P. krautuvės, rugpiūčio 14 važiuoja dviem savaitėm vakacijų su Zemaičių Vytautu. Važiuos į Detroitą, paskui į Chicago atlinkyti Pasaulinę Parodą.

ELMHURST, PA. IŠVAŽIAVIMAS PAS SESERIS

Sekmadienį, liepos 16, įvyko išvažiavimas Nukryžiuoto Jėzaus Seserų vienuolyne. Išvažiavimas būtų buvęs didelis, jeigu ne lietus ryte. Po pietų prasiblaivė ir buvo susirinkęs gražus būrelis žmonių, kurie lošė "bingo", užkandžiavo, išsigerė, o kiti šoko, nes buvo geras 11 muzikantų orkestras. Bet pavakariais užėjo lietus ir visi be laiko turėjo išsikirstyti.

Dalyvavo šie kunigai: Msgr. J. V. Miliauskas, kun. A. J. Sinkevicius, kun. J. K. Miliauskas, kun. J. Kundreckas, kun.

LAIKAS RENGTI I LRKSA. 4-TOS APSKR. METINĮ IŠVAŽIAVIMĄ

ROCKY GLEN PARKE, RUGPIŪCIO 15-TĄ

Jau dauguma Wyoming Klonio gyventojų žino, kad Zolinėse, rugpiūcio (August) 15-tą, Rocky Glen Parke, įvyksta LRKSA. 4-tos Penna apskrities metinis išvažiavimas į kurį suvažiuoja labai daug publikos. Rocky Glen Parke yra ežeras su puikiomis maudyklėmis, didelės salės šokiams ir daugybė kitokių amusementų. Laiką čia visi praleidžia linksmai ir įvairiai.

LIETUVIŲ HOLY NAME BASEBALL LYGA

Pereito sekmadienio, liepos 16, žaidimų pasekmės	Kingston	.....	5	4	556
Plymouthas vis dar laiko pirmutinę vietą. Sumušė Wilkes-Barre 4 to 0.	Sugar Notch	.....	5	4	556
Sugar Notch nuveikė Miners Mills. Score 10 to 8. Žaidimai įvyko Sugar Notch.	Luzerne	.....	4	5	444
Pitchers: Pechulis — Sugar Notch, A. Noreika — Miners Mills.	Wilkes-Barre	.....	3	7	300
Pittstonas laiko Lygoj antrą vietą, sumušdamas Sugar Notch. Score 6 to 4. Pitchers: Antanaitis — Luzerne, Markalonis — Pittston.	Wanamie	.....	0	9	000
Kingstonas turėjo žaisti su Wanamie. Bet iš priežasties lietaus nežaidė.	<i>Lyga sekantį sekmadienį, liepos 23, žais sekančiose vietose</i>				
Lygos stovis sekantis	Sugar Notch su Kingston Pringle-Diamond, Kingston Wanamie su Plymouthu Franklin Field, Breslau.				
Plymouth	.....	8	2	800	Pittston su Miners Mills — Hilman Field, Miners Mills.
Pittston	.....	7	3	700	Wilkes-Barre su Luzerne — Conolly Field, Luzerne.
Miners Mills	.....	6	4	600	

Lygos sekantį sekmadienį, liepos 23, žais sekančiose vietose Sugar Notch su Kingston Pringle-Diamond, Kingston Wanamie su Plymouthu Franklin Field, Breslau.

Pittston su Miners Mills — Hilman Field, Miners Mills. Wilkes-Barre su Luzerne — Conolly Field, Luzerne.

Lygos susirinkimas Sekantis Lygos susirinkimas įvyks pirmadienį, liepos 24, 8 val. vakare Susiv. Centro ofise, 73 E. South St.

A. I. Paškevičius, Lygos sekret.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

Chicago, Ill.—Liepos 14-tą Pasaulinės Parodos Lietuvių Dienos komisija išrinko dienos karalaitę. Ta garbė teko chicagietei Jievai Paulekiūtei.

Jaroslav, Sovietų Rusija.— Liepos 9-tą Volgos upęj nuskeno laivas, kuriuo vyko darbininkų ir jų šeimynų ekskursija. 70 ekskursantų prigėrė.

Banditų darbeliai Philadelphia, Pa. — Liepos 14-tą trys ginkluoti banditai aplėšė The Allied Kid kompanijos ofisą, mirtinai nukovė policistą Charles Stockberger, 50 m. Paleidė į visas puses daug šūvių, banditai pabėgo. Pinigų jie pagrobė \$6,720. Užmuštasis policistas Stockberger policistu išstarnavo 22 metu.

New York.—Liepos 14-tą Astoria, L. I., fašistai (Khalis Shirts) laikė mitingą. Kilus riaušėms, vienas asmuo nukautas, 7 sužeisti, iš kurių vienas randasi kritiškoj padėty.

Harrisburg, Pa. — Liepos 14-tą darbo ir industrijos sekretorius Dr. A. M. Northrup įteikė gubernatoriui rezignaciją. Pasiaiškinimo raste Northrup nusiskundžia intrygomis ir visokiais suvaržymais.

Gubernatorius jo rezignaciją priėmė. Paskutiniu laiku visam steite prasidėjo streikų bangos. Dr. Northrup mano, kad tuos streikus iššaukia tam tikri asmenys. Streikams esą dabar neturėtų būt vietos, kuomet darbo žmonės ir darbdaviai yra desperatiškoj padėty.

A. Ežerskis, kun. Auruškevičius ir kun. senelis Lopatto. Sekmadienį, rugpiūčio 20-tą, įvyksta seserų išventinimas ir didelis išvažiavimas. Tą dieną nei vienas nepasilikit namie, o atvažiuokit pamatyti, kaip yra seserys išventinamos ir praleiskit smagiai laiką.

Wilmington, Delaware.— Liepos 15-tą į Delaware upę įkrito orlaivis. Lakūnas J. A. Buck ir U. S. Komercijos Departamento aviacijos divizijos inspektorius Jack Moran žuvo.

Roma, Italija. — Liepos 15-tą 4 valstybių taikos pakta pasirašė Italijos premijeras Mussolini, Prancūzijos, Anglijos ir Vokietijos atstovai.

Orlaivių aukos Harrisonburg, Virginia.— Liepos 16-tą orlaivio nelaimė žuvo 3 asmenys.

Port Huron, Mich.— Liepos 16-tą, darydami ore visokius manevrus, nukrito su orlaiviu žemėn ir užsimušė du lakūnai.

Detroit, Mich. — Liepos 16-tą orlaivio nelaimė žuvo leitenantas J. Arlic Maffatt, 28 metų. 3000 pėdų auktumoj atitrūko orlaivio sparnas. Observatorius Robert Carr iššoko ir parašuto pagalba nusileido žemėn, o Muffatt žuvo.

West Newton, Pa. — Liepos 17-tą atrado mirtinai sudegusius tris bedarbius mainierius: B. Austin, H. Nichols ir H. Kramer.

GEORGE'S HOTELIS

Nakvojimui švrios, minkštos lovos. Žemos kainos. Greitas ir mandagus patarnavimas. Prieš pat geležinkelio stotį. Tėmykit numerį: 88 East Market Street Wilkes-Barre, Pa. Jurgis Vaišnis, Savininkas.

UMW. DISTRIKTO 1-MO LOKALŲ ATSTOVŲ KONVENCIJA

Liepos 17-tą Scrantone, Town Hall, prasidėjo United Mine Workers of America Distrikto Pirmo lokalu delegatų dvimetinė konvencija.

Suvažiavo per 300 delegatų. Pirmsėdžiauju distrikto prezidentas John Boylan. Šiuomet dabartinė distrikto administracija rinkimuose turėjo silpnesnę opoziciją, negu du metai atgal. Vis dėlto Scrantono policija prie salės laiko sustiprintą apsaugą, kad neprileist prie demonstracijų ir galimų riaušių. Apie konvenciją daugiau paduosim kitam Nr.